

משנת השבוע

פרשת לך תשפ"ה
[שנה י"ד - גליון ה']

דברות קודש
שיעור הלכה
ניצוצי הדף

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

דברות קודש
ליקוטי מגיד משנה
מצוה יומית

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

הילולא דצדיקיא
א געדאנק פון פרשה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

מרא"מ בספרי משנ"ה
מערכת המשנה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

לימוד מצוה יומית

ערב שבת:	ז' מרחשון
מצוה תקצו:	לא תשוב לקחתו
שבת קודש:	ח' מרחשון
מצוה תקצד:	דיני מלקות ארבעים

פרשת וירא

יום ראשון:	ט' מרחשון
מצוה תקצה:	לא יוסיף להכותו
יום שני:	י' מרחשון
מצוה תקצו:	לא תחסום שור
יום שלישי:	יא' מרחשון
מצוה תקצז:	איסור יבמה לשוק
יום רביעי:	יב' מרחשון
מצוה תקצה:	מצות יבום
יום חמישי:	יג' מרחשון
מצוה תקצט:	מצות חליצה

תוכן הענינים

דברות קודש

- מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה . ג
 ליקוטי מגיד משנה ..... ה
 מצוה יומית ..... ז
 דא"ח מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ..... ט
 שיעורי הלכה ..... יז
 ניצוצי הדף ..... כא
 מראי מקומות ללימוד דף היומי ..... כה
 מערכת המשנה ..... כו
 היולא דצדיקא ..... כח
 מגיד משנה לנוער ..... לה

אונגוואר

יצא לאור ע"י

מכון משנה הלכות

1578 53rd St

Brooklyn, NY 11219

לשלוח תגובות והערות

בכל עניני הגליון בפאקס

718-851-2660

לקבל הקונטרס באי-מייל:

KHALUNGVAR@GMAIL.COM

קול אונגוואר

דא"ח מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

718.255.9118

♦ נא לשמור על קדושת הגליון

דברות קודש

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

פרשת לך לך שנת תשנ"ג

"ותקבר בשיבה טובה", ולא יהי' לו שום צער מהחטא שחטא והביא על בניו וכו'. ותירץ שלא הי' זה חטא, ע"ש.

ולולי דמסתפינא הי' נלפענ"ד דאברהם אבינו לא הסתפק שיתנו לו את הארץ, אלא שאל 'במה אדע', כלומר הסימנים שימסור לבנים שירשו את הארץ, וכעין שפרש"י עה"פ "פקד פקדתי" (שמות ג: טז). ויאמר לו הקב"ה 'ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם', כלומר בזה תדע שירשו הבנים כשתראה כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ארבע מאות שנה. והנה ע"כ הידיעה שנתן לו הקב"ה שלאחר שתראה שהבנים יהי' גרים בארץ לא להם זה סימן לירושת הארץ.

והנה ידוע כי במצרים לא היו רק רד"ו שנה, וגם שם לא השתעבדו כל זמן שאחד מהשבטים חי, אלא 'וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא וגו' וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה" (שם א:ו, ב:ג), וכל זמן השעבוד לא הי' רק פ"ו שנים. וא"כ איך יפרש 'ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה' דלכו"ע העיניו ועבדות לא היתה רק פ"ו שנה.

האמנם כבר עמדו על זה חז"ל, ואמרו שהגירות התחיל משנולד יצחק, כי בכלום כתיב 'גר' - באברהם כתוב 'גר ותושב אנכי עמכם" (בראשית כג:ד), ביצחק כתיב 'וישב יצחק בגרר" (כו:ו), והוא הגירות

"ויאמר אליו אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה ויאמר וגו' במה אדע כי אירשנה וגו' ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם וגו' וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי" (טו:ז-ח, יג:ד). והקשו רבותינו הראשונים ז"ל כיון שהי' הציווי מה' לעבדם, למה נענשו מצרים בעשאים את ציווי ה'.

והרמב"ם ז"ל (פ"ו מהל' תשובה ה"ה) הקשה כן, והלא כתוב בתורה 'ועבדום ועינו אותם', הרי שגזר על המצריים לעשות רע, וא"כ מדוע דן אותם על כך. וע"ש מה שתי' דעל כל אחד ואחד מהמצרים בנפרד לא גזר וע"כ דן אותם הקב"ה על כך. והראב"ד בהשגות טען עליו, ותי' משום זדון לבם שלא שמעו אל משה מיד שבא להוציאם וכבדו לב פרעה, ע"ש.

ועיין רמב"ן עה"ת שגם תמה על הרמב"ם, שהרי אפילו המלך יצוה שיעשו בני מדינה פלונית מעשה מן המעשים המתרשל ואינו מקיים ומטיל הדבר על האחרים חומס וחוטא נפשו, והעושה יפיק רצון ממנו ולמה יענשו, ע"ש באריכות. ומה שתירץ שהם עברו ועשו יותר מהציווי.

ונלפענ"ד דהרמב"ן ז"ל תמה על מה שפי' רש"י וחז"ל דעל מה ששאל אברהם 'במה אדע' נענש בד' מאות שנה. א"כ למה יענשו בניו, והוא חטא ולו נאמר

הפכים. שהרי התורה אמרה "ואהבתם את הגר" (דברים י:ט), כי במה שהוא גר בארץ לא לו, בזה כבר קבל ענשו או מה שהוא, ואם ישעבדו עמהם יענשו בשביל זה.

ובפי' כתבו כן, "זכרו לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור: אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק: ויעמידה ליעקב לחוק לישראל ברית עולם: לאמר לך אתן ארץ כנען חבל נחלתכם: בהיותכם מתי מספר כמעט וגרים בה: ויתהלכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר: לא הניח לאיש לעשקם ויוכח עליהם מלכים: אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו" (דהי"א טז:טו-כב).

הנה שהכריתת ברית עם אברהם לתת לו את ארץ כנען הוא 'בהיותכם מתי מספר כמעט וגרים בה', היינו להיותכם גרים 'ויתהלכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר', אבל 'לא הניח לאיש לעשקם ויוכח עליהם מלכים אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו', ואסר להם לשעבדם או להרע להם.

ואיפה מציינו שאסר להם להרע להם? אלא זה במה שכתב "וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי". ולכן אדרבה, זה היתה אזהרה לעכו"ם שלא ישעבדו ולא יגעו בבני ישראל רק שיהיו גרים שם. וביאור הכתוב 'ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם וגו' ארבע מאות שנה', ומיהו יהיו גם כמה שנים מהם שיעבדו ויענו אותם, ואותו הגוי אשר יעבדו ויענו אותם דן אנכי. וזה האזהרה להם שלא ישעבדו את בני ישראל, וכמ"ש 'אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו' ואם יעברו על זה אדון אותם על כן. ולכן המצרים שעברו ושיעבדו ועינו את ישראל, הקב"ה טבעם בים סוף וזה לפענ"ד דבר נכון.

ההמשך בדף הבא

והגלות שהי' תנאי לירושת הארץ והגירות אפשר אפילו בארץ ישראל כל זמן שהוא לא להם ולא החזיקו בה עדיין. ולולי שהי' יעקב אבינו מתיישב בארץ כנען הי' הוא ג"כ ממשיך הגירות בארץ ישראל עד שיבוא הזמן לגאולה. אלא שכיון דכתיב "וישב יעקב בארץ מגורי אביו" (לז:א), ביקש יעקב לישוב בשלוה בבחי' תושב בארץ, שאבותיו היו בבחי' גרים 'מגורי אביו', ונמצא ביטל הידיעה 'כי גר יהיה זרעך', ולכן קפץ עליו רוגזו של יוסף והלך למצרים כמבואר במפרשים.

ולכן כשהלך למצרים נמי לא הלך אלא לגור בארץ, ולהיותו גר 'בארץ לא להם' (טו:ג), וכשעמד לפני פרעה אמר 'לגור בארץ באנו' (מז:ד) בבחינת גרים, ולא כמו שפרעה רצה שיתישב שם בבחינת תושב. ונראה פי' הכתובים 'ויאמר במה אדע וגו' ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם' וזה יהיה ארבע מאות שנה, וזה הוא הגזירה והידיעה לך שזרעך יורש הארץ.

אלא שהכתוב הודיענו מה שהקב"ה הודיעו לאברהם על שם העתיד מהמציאות, שגם זה ידע שיהיו זמנים שהגוים במקומות שיהיו שם בני ישראל כגרים ישעבדו את ישראל, כדכתיב 'ועבדום ועינו אותם'. אבל זה אינו מהידיעה והתנאי בירושת הארץ או מעונש על ירושת הארץ, אלא הוא הודעה ג"כ שכן יהיה במשך הגירות והגלות, אבל אין זה ציווי אלא שהם מעצמם יעשו כן בלא ציווי ה'. ואדרבה, דבר זה אזהרה להם שאם יעבדום ויענו אותם ידעו כי 'גם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי'. וא"כ אזהרה שלא ישעבדו בהם, כי ה' לא יצוה גירות ושיעבוד, כי זה היפוך דיני התורה ומוסרותיה, כי הם שני

ליקוטי מגיד משנה

פרשת לך לך

מצוות שקיים אברהם אבינו

"ברוך אברהם לא-ל עליון קונה שמים וארץ וגו' ויתן לו מעשר מכל" (יד:ט-כ). כתב הרמב"ם (הל' מלכים פ"ט ה"א) על ששה דברים נצטווה אדם הראשון, הוסיף לנח אבר מן החי. בא אברהם ונצטווה יתר על אלו - במילה, והוא התפלל שחרית, ויצחק הפריש מעשר. והשיג עליו הראב"ד, הרי באברהם כבר כתיב 'ויתן לו מעשר מכל'.

אברהם אבינו הפריש מעשר רק משלל המלחמה

וי"ל שלא מצינו באברהם אבינו שהפריש מעשר משלו, אלא ממה שהביא שלל המלחמה, אבל משלו לא מצינו שעושה. אמנם אצל יצחק מצינו שהפריש מעשר משלו, כדמו שדרשו חז"ל (ב"ר ס"ד ו') על הפסוק (כו:יב) "מאה שערים". ולכן כתב הרמב"ם שדייקא יצחק הפריש מעשר. אח"כ ראיתי שכעין זה כתב הכסף משנה שם.

כשהודה מלכי צדק שאברהם קנה ארץ ישראל, אז נתן אברהם מעשר

ומה שנראה בשיטת הראב"ד לומר, שכל זמן שלא היה לאבות חלק בארץ לא נתחייבו במעשר כלל, ואפילו במעשר כספים, כיון שמצות מעשר תלוי בארץ ישראל. ולכן קודם שהחזיק אברהם אבינו בארץ כנען, לא הפריש מעשר כלל. אבל כשאמר לו מלכי צדק "ברוך אברהם וגו' קונה שמים וארץ", הודה לו שם בן נח שקנה ארץ ישראל, וכיון שזכה בארץ ישראל נתחייב במעשר מיד. ולכן תיכף כדי שלא להחמיץ המצוה ויתן לו מעשר מכל - והיינו מכל אשר לו, ולא דוקא מרכוש של מלך סדום. (שנת תש"ל)

טעם מדוע אברהם אבינו לא מל את עצמו קודם שנצטווה

"ואברהם בן תשעים ותשע שנה בהמולו בשר ערלתו" (יז:כד). והקשו המפרשים, למה לא מל אברהם אבינו קודם שנצטווה, כמו שקיים כל התורה (יומא כח:). מאי שנא מצות מילה דלא קיים.

המשך מדף הקודם

זקף קטן. 'ועבדום ועינו אותם' כתיב מירכא מונח אתנחתא, כלומר שאין זה המשך בחיוב הנ"ל. 'רארבע מאות שנה' כתיב מירכא טיפחא סוף פסוק, שזוה עולה על 'גר יהיה זרעך' והבן.

ועתה ראה שבתיבות 'כי גר יהיה זרעך' כתיב הטעמים - מונח מונח רביעי, זה בכל אופן. 'בארץ לא להם' כתיב פשטא זקף קטן, כלומר פעם כאן קצת ופעם כאן קצת

טעם מילה שיהיה לקבוצה סימן אחד שכולם מאמינים ביחוד ה'

נראה לפי מה שכתב הרמב"ם (מורה נבוכים ח"ג פמ"ט) טעם שני למצות מילה, והוא שיהיה לזאת הקבוצה שמאמינים ביחוד ה' אות אחד גשמי, שלא יוכל מי שאינו מהם, שהוא מהם והוא נכרי. כי פעמים יעשה אדם כן כדי להגיע אל תועלת, או כדי להתנכל על אנשי זה הדת. אבל המילה לא יעשה אדם בו או בבניו רק מתוך אמונה אמיתית, כי אין זה שרט בשוק או כויה בזרוע, אלא ענין שהוא קשה מאד. וידוע ג"כ רוב אהבה והעזר הנמצא באנשים שיש אצל כולם סימן זאת ושהוא על צורת ברית. וכן זאת המילה הוא הברית אשר כרת אברהם על אמונת יחוד ה', וכן כל מי שימול יכנס בברית אברהם אבינו להאמין ביחוד ה'. ולפי טעם זה, הרי כיון שלאברהם אבינו לא היו בנים, וגם חשב שהוא בכלל לא יוליד, וכמ"ש (בראשית טו:ב) "מה תתן לי ואנכי הולך עירי" בלא בנים, ולכן לא מל, כי אין הדבר צריך לפי הטעם הזה, כיון שחשב שלא יהיה לו בנים, ולא יהיה לו אנשים לקבצם (טעם ז').

אברהם אבינו הסתפק אם מעשה הקב"ה גדולים, או מעשה בני אדם

או יאמר לפי מה שאיתא במדרש (תנחומא תזריע ה') שאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא: איזו מעשים נאים, של הקב"ה או של בשר ודם? א"ל: של בשר ודם נאים וכו'. אמר לו: למה אתם מולין וכו'. אמר לו טורנוסרופוס, אם הוא חפץ במילה למה אינו יוצא הילוד מהול ממעי אמו? אמר לו רבי עקיבא וכו', לפי שלא נתן הקב"ה את המצוות לישראל אלא לצרף אותם בהם. ואפשר שבזה היה אברהם מסתפק - מתחילה סבר מעשה ה' גדולים, וכשנצטוו על המילה, הבין שמעשה בני אדם גדולים כדברי ר' עקיבא. (טעם ח')

ומי שילמוד במשנה הלכות
אי"ה אם יהי' לי זכות בעוה"ב
אשתדל להתפלל בעדו

מהקצאת שו"ת משנ"ה מהב' תשס"ו

מצוה יומית

מצוה תקצה. לא יוסיף להכותו

ט' מרחשון תשפ"ה

כפייה בגט

בנידון שאלתו, במעשה שהיה שבאו לפניו אודות איש אחד שיש עליו פסק דין מבית דין בניו יארק שיש לו לגרש את אשתו, והוא מסרב, ואיש זה דר בניו יארק, ובא במקרה לעירו דעטרויט לחתונה, ויש בידם לסגרו שם, ויביאו מניו יארק אנשים בעלי זרוע העוסקים בדברים כאלו, ועושים בו שפטים, ומכין אותו וחובטין וכופין עד שיאמר רוצה אני ומגרש במקום, ולפעמים אפשר יבואו לידי סכנת נפשות.

והיות כי מעכ"ג הוא רב העיר, ופנו אליו, אם נכון לעשות כן, ומעכ"ג האריך בזה בתשובת חכם, ורוצה לדעת גם חוות דעתי העניה. והגם שלא לדידי צריך, כי ידיו רב לו בבירור הלכה כאחד הפוסקים המובהקים.

אם יש לכוף ליתן גט

הנה מבואר בשו"ע (אהע"ז סי' קנ"ד) כופין אותו עד שיאמר 'רוצה אני', ויתן גט בעל כרחו. מאידך יש פוסקים הסוברים שהכופה גט בזמן הזה מרבה ממזרים בישראל (עי' משנה הלכות ח"ו סי' פ'). הנה יש לפנינו ב' ענינים - א', עצם דין הכפיה בזמן הזה, שנתרבו המקרים בעוונותינו הרבים שרוצין להתגרש, וצד אחד מעכב, ונתמעט כח הבית דין שאין דבריהם נשמעין, אם יש לנו לכוף בכל מה שאפשר שיגרש, כיון שנתרבו המקרים בזמן הזה שיש לחוש יותר לקלקולים אחרים, או שב

ואל תעשה עדיף. ב', למאן דאמר כופין, היאך ובאיזה דרך ובאיזה מקום צריך לכוף, ומי יכול או חייב או צריך לכוף.

דעת המחבר

ונבוא אל הראשון, בעצם דין דכופין בזמן הזה נחלקו בזה רבותינו. המחבר בשו"ע (אהע"ז סי' קל"ד) כתב, מה שאינו גט כשהוא אנוס, הני מילי כשמסר מודעא. אבל אם לא מסר מודעא - אם אנסוהו שלא כדין, פסול. וכדין, כגון שהוא חייב להוציא ואינו רוצה, ואנסוהו בית דין עד שהוציא, הוי גט. ומצוה על כל בית דין שבכל מקום ובכל זמן לכופו לגרש, ולבטל המודעא.

מיהו בסימן קנ"ד (ס"ה) כתב, איש המשתטה מידי יום יום, ואומרת אשתו, אבי מחמת דחקו השיאני לו, וסברוה לקבל, ואי אפשר לקבל כי הוא מטורף, ויראה אני פן יהרגני בכעסו, אין כופין אותו לגרש, שאין כופין אלא באותן שאמרו חכמים. והנה חזר ופירש כוונתו, שזה שמצוה על כל בית דין לכוף, הוא רק באותן שאמרו חכמים לכוף, אבל אחרים לא. והרמ"א מודה לו בזה שאין לכוף בית דין לאחרים שהרי לא חלק, אלא שהוסיף שם במי שהוא נכפה, ע"ש.

כפייה בזמן

ובנולד לו מום גדול, כגון שנסתמא עיניו, או נקטעו שני רגליו, משמע מדברי הרמב"ם (הל' אישות פכ"ה הי"א) שאין

על ידי עכו"ם, או אפילו ישראל בלי ציווי בית דין, ואפשר שיבוא אפילו לידי סכנה.

הגר"מ פיינשטיין התנגד לגיטין אלו

גם הביא ממרן פוסק הדור הגר"מ פיינשטיין זצ"ל (אגרות משה אהע"ז סי' מ') שכתב, וזה לשונו: אך בכלל ליכא מציאות לדינא לכפות בזמן הזה, ובכל אופן צריך להשתדל שיתן גט ברצונו הטוב. גם הביא מכתב מבנו הגאון מוה"ר דוד (שליט"א) [זצ"ל] שמעיד בשם אביו, וזה לשונו: יודע אני שמעולם לא הסכים על כפיות כאלו, רק בכפיית דברים וכדומה. והיה נראה לי דעתו שאילו היה יודע גט כזה באופן פלוני, לא היה מסדר קידושין בנישואיה השניים.

ויפה העיר, כי מעולם לא שמענו ולא ראינו כפיות כאלו על ידי עכו"ם לא בחוץ לארץ, היינו ערי יוראפף, ולא בארץ אמעריקא, עד שקמו איזה אינשי שלא שימשו כל צרכן, ושכרו להם בריונים מעולם התחתון [אונטערועלט בלעז] להכות את אחינו בני ישראל, ולכופן במכות המגיעין לסכנת נפשות.

וכבר צווח עליהן משה רבינו בפרשת השבוע (שמות ב:יג) "רשע למה תכה רעך", ופרש"י רשע כמותך, כלומר אפילו אתה חושב שזה המוכה הוא רשע וחייב להכותו, אבל למה תכה אתה, אתה אומר לי מי שְׁמַךְ, ואם כן אמור לעצמך מי שמך, ולמה תכה רעך כמוך שהוא רעך ומכה אותו שלא ברשות בית דין, ולא לפני בית דין אלא בינך ובין עצמך.

(שו"ת חיי"ט סי' ש"א)

כופין. והאור זרוע כתב (סי' תש"ס) אפילו במום גדול שהרבה פוסקים סוברים שמותר לכופ, כתב האור זרוע שאינו נראה בעיניו כלל להתיר לכופ אותו, כי יש כאן חיוב כרת וממזר. הרי שבספק כפיה יש עכ"פ דין של כרת וממזר.

אפילו בדברים המבוארים בחז"ל

אין כופין בזמן הזה

מבואר מיהו דבעלי השו"ע וגדולי הפוסקים כולם סגרו לנו הדרך מלכופ, רק באותן המבוארים בחז"ל. והמגיד משנה הוסיף, אפילו היה מקום להקל לכופ, יש לנו לגזור משום שמא תתן עיניה באחר. ולכן גם על אלו שכתבו שכופין אפילו בזמן הזה, לכאורה צריך לומר היינו כשנתחייב לכופו, שהוא מהני כמבואר, אבל בטענות אחרים אין כופין כלל, ואפילו באותן המבוארין בחז"ל לא היו כופין עליהם בדורות אחרונים.

ראוי להחמיר

ויפה העיר מעכ"ג מדברי הרמ"א שם, שסיים וכיון דאיכא פלוגתא דרבוותא, ראוי להחמיר שלא לכופ בשוטים, שלא יהא גט מעושה. ובתשובות הגאון מוהר"א אשכנזי כתב, אפילו שלדעת הרמב"ם כופין, אבל כיון שרבינו תם והאחרונים נחלקו, מי יכניס ראשו בין ההרים ולא ירצצו את מוחו, ובפרט לעשות גט מעושה לדידהו ולהתיר אשת איש. ועוד כיון שאין לנו בית דין סמוכין, רק אנחנו עושים בשליחות של הבית דין, אבל באופן זה הרי אינם עושים שליחותם, שהם לא עשו ככה, ולא נתנו לנו רשות לחבוט ישראל

דברי אלקים חיים

מאת כ"ק מרן אדמו"ד שליט"א

פרשת לך לך תשפ"ד

ליל ש"ק

שלום זכר חי"ל [חנני' יו"ט ליפא] בן הרב בצלאל שליט"א

תפילתה, ע"ש. ובוזה מכוון שברכו שיזכו לבנים ולברכה, והכלל אחד הוא.

ענין שלום זכר

ובסנהדרין (לה.) אדם נברא בע"ש כדי שיכנס למצוה מיד. ופירש"י, כדי שיכנס למצות שבת תחילה. וביו"ד (סוסי' רס"ה) בשם התורה"ד שהמנהג הוא להכנס אצל התינוק בליל שבת שלפני הברי"מ ולעשות סעודה קלה בטעימה. ובט"ז שם הביא המדרש (ויק"ר כ"ז י') שלפני המילה צריך התינוק להכנס למצות שבת תחילה, עיי"ש. ועיין ביעב"ץ בברכת שמים שכתב שבאין לבקר התינוק בליל שבת, שכן המצוה הראשונה שבא לידו היא מצות שבת, עיי"ש. ויש מקור למנהג ישראל ממכילתין שגם אדה"ר המצוה הראשונה שבאת לידו היה מצות שבת, ובדין הוא שגם כל אדם שנולד יכנס בראשונה למצות שבת. ומפני כן הסעודה קלה שעושין הוא סעודת מצוה.

לכטל קליפת שכחה

והנה מנהג שותין משקה ב"ר אולי שנעשה משעורה רומז על השכחה, כדאי מהחת"ס שלא לעשות מצוה משעורה שהוא קשה לשכחה. ג"כ רי"ב שם שכחה ויהי ריב בין רועי וגו' (בראשית יג:), העיקר להיות רב"י מהפך השכחה ומעלה זכר. כמו שכתב

בפרשתנו (בראשית יב:א-ב) "ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך: ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה". ובדעת זקנים מבעלי התוס' איתא, מדרש תנחומא (ס' ד') 'ואברכה מברכין' (שם:ג), אמר לו הקב"ה לאברהם, ממך יצא שבט שמברך את בני, זהו שבט לוי שיצאו ממנו כהנים שמברכים את ישראל. אמר לו אברהם, ואותו שבט מי מברכו. אמר לו, אני אברכנו, כדכתיב 'ואני אברכם' (במדבר ו:כז). הה"ד 'ואברכה מברכין'. ונ"ל דהיינו מה שאז"ל (חולין מט.) ברכה לכהנים מנא ליה, מ'ואברכה מברכין'.

וי"ש להמתיק הענין והיה ברכה, 'ברכה' בגימ' 'זכר', בהקדם הגמ' (גדה לא:) וא"ר יצחק א"ר אמי: כיון שבא זכר בעולם - בא שלום בעולם, שנאמר "שלחו כר מושל ארץ זכר" (ישעי' טז:א) - זה כר. ואמר ר' יצחק דבי רבי אמי: בא זכר בעולם - בא ככרו בידו, זכר - 'זה כר', דכתיב 'ויכרה להם כירה גדולה' (מ"ב ו:כג). נקבה אין עמה כלום, נקבה - 'נקיה באה' עד דאמרה מזוני לא יהבי לה. ופירש"י שידועת להתפלל. ומהרש"א (ח"א ד"ה בא זכר) כותב דלרש"י הוא לענין מזל, דמזלה תלוי במזל הזכר, וכשצרכה בעצמה להתפרנס, תלוי בתפילה כשיקבל הקב"ה

של תפלין, דכתיב "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך" (דברים כח:י). ותניא, ר"א הגדול אומר, אלו תפלין שבראש. אלא חוט של תכלת מאי היא? דתניא, היה ר"מ אומר: מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין? מפני שהתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לכסא הכבוד, שנאמר "ויראו את אלקי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר" (שמות כד:י), וכתוב "כמראה אבן ספיר דמות כסא" (יהזקאל א:כו).

והנה פרשת ציצית עצמה יש בה קשר עם קריעת ים סוף, כמו שאמרו חז"ל (הובא ברש"י במדבר טו:מא ד"ה פתיל תכלת) שמונה חוטי הציצית הם כנגד שמונה ימים מיציאת מצרים עד קריעת ים סוף.

כחו של קריעת ים סוף ציצית ותפלין

ובדעת זקנים (שמות יד:כב) עה"כ "והמים להם חומה" וז"ל, 'חמה' חסר כתיב, לפי שבתחילה נתמלא הים חימה עליהם, עד שבא גבריאל ושמרם כחומה בתוך הים, והיה מכריז על הים ואומר למים שבימינם הזהרו בישראל שעתידין לקבל התורה שניתנה בימינו של הקב"ה וכו' חזר ואמר למים שבשמאלם הזהרו בישראל שעתידין להניח תפלין בשמאל. חזר ואמר למים שלאחריהם הזהרו בישראל שעתידים להתעטף בציצית מאחוריהם וכו'. ועי' בב"י (ארו"ח ס"ח).

וראה עוד בילקוט (ילקוט בשלח פ' י"ד רמז רל"ד) כע"ז, בשעה שירדו ישראל לים, ירד גבריאל עמהם והקיפם ושמרם כחומה, והיה מכריז במים לימין, הזהרו בישראל שעתידין לקבל התורה מימינו של הקב"ה. ולשמאל היה אומר, הזהרו באלו שהן עתידין להניח תפלין בשמאל. ולמים שלפניהם היה אומר,

בישמח ישראל (פ' חיי שרה) וע"ד רמז הר"ת "יבושו בעת רעה" (תהלים לז:ט) הוא רי"ב, היא הקליפה המשכחת. והוא הטעות של ר"א בן ערך (שבת קמז): באותיות דז"כ מ'החודש הזה לכם' (שמות יב:ב) שמספרם ל"א מספר השם הקדוש, היינו שקליפה זאת משכחת התורה ושמו של הקב"ה. ולזאת אף שנה"י בעת החושך והשכחה שולטת מצד הקליפה ר"ל, אז יגן זכותם ויאיר לנו אור היום משנותיהם שלא נבוש, ושנזכור בתורת ד' ויחוד שמו ית' הוא אלקינו והוא עשנו ואל יעזבנו ואל יטשנו.

"ובימי רעבון ישבועו" (תהלים שם) ר"ת רי"ו, היינו אף שלא יהי' מי שיכול להמתיק הגבורה שגימ' רי"ו, ולהמשיך חסדים ורפואה שלימה המרומז בר"ת רי"ו פאיינו ו' ונרפא, אז יתעורר לנו זכות אע"ה שאבן טובה היתה תלויה בצוארו וכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא (ב"ב טז:), ו"שמש צדקה ומרפא בכנפיה" (מלאכי ג:כ). וזו היא האמונה השלימה ויתעורר גם עלינו בשפלותינו, ונזכה גם אנחנו ע"י האמונה בימי החשכות להאיר גם עלינו אור ד' וחסדים טובים ופרנסה טובה ורפואה שלימה לנו ולכל ישראל.

אמנם העיקר להודות על התינוק, וכל אחד מישראל שזכה ללמוד במעי אמו כל התורה כולה, ואי"ה יזכה ללמוד אח"כ ע"י כח זה ויזכה לזכור הכל. וזה ביאור שבח והודי' שנמלט ממעי אמו (ב"ק פ. תוד"ה לבי ישוע).

מחוט ועד שרוך נעל - רצועת תפלין וציצית

אולי הכוונה "אם מחוט ועד שרוך נעל" (בראשית יד:כג), דאיתא (סוטה יז). דרש רבא: בשכר שאמר אברהם אבינו 'אם מחוט ועד שרוך נעל' זכו בניו לב' מצוות: חוט של תכלת, ורצועה של תפלין. בשלמא רצועה

עולין מצד אחד, כך מצריים עולים מצד אחר (פסחים ק"ח:), עד שרמו הקב"ה ופלטם הים לחוץ, כדכתיב (שמות יד:ל) "וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים". וזה על שפת הים יחד כולם הודו שירת הים, אפי' אותם שאינם אהובים ידידים אלא כולם אמרו שירה.

וזהו שהי' ב' זמנים - א', 'ויחלק עליהם' דקאי על יציאת מצרים, ונכלל בזה קרי"ס לפי כמה שיטות, מ"מ אז אמרו היידידים שירה. אבל אח"כ כשהי' כבר הישועה הוצרכו להזכותם של 'אם מחוט ועד שרוך נעל' וכנ"ל.

השי"ת ישפיע רחמים וחסדים, ונוכה לישועות גדולות, יראו עינינו וישמח לבנו בישועתך באמת, ויזכה מהשמחה הזו לכל הישועות, ויזכו אביו ואמו להכניסו בכריתו של אאע"ה ולגדלו לתורה ולחופה ולמעש"ט, ו"ירויין מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם" (תהלים לו:ט), ובקרב ניוושע בביאת משיח צדקנו בב"א.

קידושא רבא

הגאון ר' אליעזר זאב שליט"א להולדת בתו אהובה ליבא שליט"א

אברהם אבינו "אם מחוט ועד שרוך נעל וגו'", כי לא רצה להיות לו שום שייכות, "ולא תאמר אני העשרתי" (בראשית יד:כג) וכיוצא בו. ולכן בשכר מצוה זו זכו בני"ל למצות תכלת ולמצות תפילין, שהם מורים ההבדל הגמור מן העמים - צמר ופשתים כנ"ל. ובתפילין כתיב "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" (דברים כח:י), וזה ההבדל הגמור. ויש לומר דקאי בפרט על לבושי ישראל ובנות ישראל.

וזהו באלו שעתידין שיהו חותמין לפניהן כברית. ושללאחריהם היה אומר, וזהו באלו שעתידין להראות קשר של תפילין וכנף ציציותיהן מאחריהן, עכ"ל.

חציו השני נשמר לחצות לילה של מצרים

וזה המשך למה שכתב בתורה קודם שכבר נרמז הישועה (בראשית יד:טו) "ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק". וברש"י, לילה - כלומר אחר שחשכה לא נמנעו מלרדפם. ומדרש אגדה, שנחלק הלילה ובחציו הראשון נעשה לו נס, וחציו השני נשמר ובא לו לחצות לילה של מצרים, ע"כ.

והכוונה כמ"ש בדרשות חתם סופר, שהיה שתי חלוקות בזמן השירה. כי עוד לפני קריעת ים, על זאת שבחו האהובים והידידים שבישראל ואמרו הלל, כדאיתא (פסחים ק"ז). אך שאר העם לא שבחו, דכתיב "וימרו על ים בים סוף" (תהלים קו:ז) כי אמרו כשם שאנו

מחוט ועד שרוך נעל - התבדלות מאוה"ע

"אם מחוט ועד שרוך נעל וגו'" (יד:כג). כ"ק אאדמו"ר זצוקלה"ה במגיד משנה כיון בזה דעיקר שיהיה התבדלות מאומות העולם, וז"ל: והנה מלך סדום כאן רצה שיהי' תערובות - "תן לי הנפש והרכוש קח לך" (שם:כא), וממילא ח"ו יהי' תערובות ברכוש מלך סדום ונפש ישראל. וידוע כי דניאל נענש על שנתן עצה ליתן צדקה לבני ישראל, כי "וחסד לאומים חטאת" (משלי יד:לד), ונמצא ע"י תערובות ח"ו יזיק. ולכן אמר

(נדה יד.) הספנים - כולם צדיקים]. והיינו מתוך שהם מתפחדים תמיד מגלי הים הנרעש, וצועקים אל ה' בצר להם וממצוקותיהם יושיעם (עי' תהלים קז: כג-כח), ע"ש. הרי שהחלזון הבאה משבט זבולון היתה מלאה עם יראת שמים. ועל כן נפקדו הם לפרנס את שבט יששכר, כי הת"ח זקוק דוקא לממון הבאה ממקום קדוש, שע"ז יתוסף לו עוד יר"ש בלימודו.

זבוח יתבאר הא דאי' (מנחות מד.) באיש שהי' מוכן לעבור עבירה חמורה ה"י, באו ד' ציציותיו וטפחו לו על פניו. ולא ראינו ככה כהיום שהציצית יצילנו תמיד מלעבור על רצון ה'. ועוד, הרי מקרא מלא כתיב "וראתם אותו וזכרתם את כל מצות ה'" (כמדבר טו:לט)? אלא שבשנים הקדמונים היו לבושים עם פתיל תכלת שבאה מחלזון של שבט זבולון, והיר"ש שבה סייעם להתגבר על יצרם.

זהב"נ 'אם מחוט ועד שרוך נעלי', דאיתא (סוטה יז.) דרש רבא: בשכר שאמר אברהם אבינו "אם מחוט ועד שרוך נעלי" זכו בניו לב' מצות: חוט של תכלת, ורצועה של תפלין. בשלמא רצועה של תפלין, דכתיב "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך", ותניא, ר"א הגדול אומר: אלו תפלין שבראש. אלא חוט של תכלת מאי היא? דתניא, היה ר"מ אומר: מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין? מפני שהתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לכסא הכבוד, שנאמר "ויראו את אלקי ישראל

אשה יראת היא תתהלל

וי"ש לרמזו כאן דבר נפלא בענין כי "אשה יראת ה' היא תתהלל" (משלי לא:ל) ובזה יש לה החשיבות. וכבר אמרנו בשותפות יששכר וזבולון כתיב "שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך" (דברים לג:יח), וביאורו כי שבט יששכר ישב בד' אמות של הלכה בעסק התורה בלי הרף, ושבט זבולון עזר אותם בתמיכה ופרנסה די מחסורם. ויש לדעת, מדוע נבחר דייקא שבט זבולון לתפקיד זה לתמוך תורה, הלוא היו שבטים אחרים עשירים יותר מהם?

נחחו של זבולון מחמת יר"ש

והנראה בהקדם דברי הגמ' (מגילה ו.) שהתאוננו שבטו של זבולון על חלקם בארץ ישראל שזוקקים לעשות מלאכה על הים [וכמ"ש "זבולון לחוף ימים ישכון" (בראשית מט:ג)] וכיצד ירויחו מעסק כזה? והבטיחם הקב"ה שהם יצודו את החלזון שממנו נעשית צבע תכלת למצות ציצית. וכאשר דאגו שאחרים נמי ירדו לאומנותם, שוב הבטיחם ששבט זבולון בלבד יתעשרו מזה ולא אחרים, ע"ש. רצ"ב, למה יתעשרו דוקא מענין זה של תכלת? ועוד, דהרי אי' (פסחים נ:.) שבאומנות של תשמישי קדושה אינו רואה סימן ברכה^א, וא"כ הרי לא יתעשרו הרבה? וגם, אמאי לא יצליחו אחרים שמתעסקין בזה?

והנראה בדרך דרוש, דהנה אי' בגמ' (קידושין פב.) הספין - רובן חסידים [וע"ע

^א ובענין זה יש להביא, דפעם נשאל הגר"ש וואזנער זצ"ל האם מומלץ להכניס א"ע במלאכת ספרות, שהרי מבואר שסופר אינו רואה סימן ברכה במקצועו. והשיב בחכמה דאין בזה שום חסרון, דהן בימי קדם ידעו שבאם יעשיי הסופר, אז יעזוב את אומנותו וישב בביהמ"ד ללמוד יומם ולילה. ובגלל זה תיקנו חז"ל שלא יראה ברכה בממונו, ובע"כ ישאר מוכן לכתוב סת"ם. משא"כ בדורנו שוב אין חשש' כזו, ואף אם יתעשר הלוא רק ישקד באומנותו כדי להרויח עוד יותר ויותר ... ולכן שפיר שייך להתעשר על ידה.

לגדלה לתורה ולחופה ולמעשׂט, ותהי' בר מזל א וזכות אבות עלינו ועל כל הנלוים ולכל ישראל בכל מילי דמיטב ולכל המצטרך, ונוכה לביאת משיח צדקנו בב"א.

ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר" (שמות כד:), וכתוב "כמראה אבן ספיר דמות כסא" (יחזקאל א: כו).

השי"ת ישפיע שיזכה אביה ואמה שליט"א

סעודת רעוד"ר

גוף ערלת הגיד שהוא שיור מכתנות עור שהיה על כל הגוף, והשאיר בהם שריד הזה לעולם לזכר חטאם נגד פניהם לבושה וכלימה וחרפת עולם. אמנם מי שרוצה לתקן חטא עץ הדעת ולהסיר זוהמת הנחש, יסיר חרפתו וימול בשר ערלתו לאות ברית בינו לבין אלקיו. וזהו מצות מילה בבני אברהם אבינו ע"ה, תמים בהסר הערלה וגילוי העטרה עכ"ל. ועיין בספר ברית אברהם הכהן (עמ' ט"ו).

איך נכשלו גדולי עולם בחטא עצה"ד בהיותם בפנימיות אצל אדה"ר

ואולי יש להבין ענין חטא אדה"ר מה ששמעתי מכ"ק אבי אדמו"ר הגה"ק זי"ע שאמר שמספרים, שפעם בעת שדיברו ביניהם האחים הקדושים הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע ואחיו הרה"ק הרבי ר' זושא מהאניפלי זי"ע. שאל הרבי ר' זושא זי"ע את אחיו הרבי ר' אלימלך זי"ע שאלה נפלאה - הנה ידוע שבנשמתו של אדם הראשון היו כלולים כל הנשמות של בני ישראל בדורות הבאים. א"כ שנינו יחדיו היינו בקרבו של אדם הראשון, א"כ בשלמא אנכי שלא הייתי במדרגה גבוה ע"כ הרשיתי לו לאכול מעץ הדעת ולעבור על אזהרת הקב"ה. אבל אתה אחי שצדיק גדול הנך, איך נתת לו לנגוע ולאכול מעץ הדעת אחרי שהקב"ה התרה בו וצוה שלא לנגוע בו?

"התהלך לפני והיה תמים" (יז:א). איתא בגמ' (נדרים לב.), א"ר יהודה א"ר, בשעה שא"ל הקב"ה לאברהם אבינו 'התהלך לפני והיה תמים', אחזתו רעדה, אמר שמא יש בי דבר מגונה. כיון שא"ל 'ואתנה בריתי ביני ובינך' (שם ב:) נתקררה דעתו, עכ"ל. וצ"ב. עיין בספה"ק מגיד משנה.

והנה בתנחומא (פ' תזריע סי' ה' עה"פ וביום השמיני ימול), מעשה ששאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא, איזו מעשים נאים - של הקב"ה או של בשר ודם וכו', אמר ליה, למה אתם מולין וכו', הביא לו רבי עקיבא שבליים וגלוסקאות, א"ל אלו מעשה הקב"ה ואלו מעשה ידי אדם - אין אלו נאים יותר מן השבליים? ע"כ.

חז"ס: 'והיה תמים' לאחר חטא עץ הדעת ע"י הסרת הערלה

אולי הכוונה בזה, כי שלימות האדם היא רק ע"י המילה. וכמו שכתב רש"י עה"פ "התהלך לפני והיה תמים" (בראשית יז:טו), לפי מדרשו התהלך לפני במצות מילה, ובדבר הזה תהיה תמים, שכל זמן שהערלה כן אתה בעל מום לפני, עכ"ל.

והדבר מבואר יותר בחתם סופר על הפסוק הנ"ל, על פי דברי בעל מעשי ה', וז"ל: נ"ל דאחר שהלבישם הקב"ה כתנות עור על כל גופם, ובניהם אחריהם נולדו בלי מלבוש כתנות עור ההוא, אבל השאיר הקב"ה בכל

מה יותר גרוע חטא או גאון

ובמו שכ' החובת הלבבות בשם ר' סעדי' גאון, שאמר לתלמידיו אלמלא הייתי יודע שאתם נקיים מכל חטא, הייתי דואג עליכם על גודל העבירה שבידכם. ושאלו לו ומה העבירה הגדולה שבגדולות? והשיב זהו הגיאנות. אבל מי שיודע שאין בכוחו בלתי הסייעתא דשמיא, א"כ יודע שלא בכוחו יתגבר על יצרו.

ועל הכל אמר רבינו הק' הרבי ר' בונים מפרשיסחא (ישמח ישראל פ' נח ב', וכע"ז בנועם אלימלך ריש פ' שופטים) שכל אדם מישראל צריך שיהיו לו שתי מדות אלו - שידע שהוא כמו עפר ואפר, כמאמר חז"ל (אבות פ"ד מ"ד) מאוד מאוד הוא שפל רוח, וגם ידע שבשבילו נברא העולם, כמאמר חז"ל (סנהדרין לז), ושניהם אמת ולא סותרים זה לזה.

ואדרבה, כיון שהוא אדם גשמי במדרגה נמוכה, יש לבורא יתברך נחת רוח גדול מעבודתו ומכפיית יצרו הרע יותר מעבודת המלאכים הרוחניים. כי עיקר הנחת רוח לפניו יתברך הוא כד אתכפיא סטרא אחרא (עי' תניא פרק כ"ז, עיין בספר החסידות לגיסי הרה"צ ר' אליעזר יצחק שליט"א), וכמו שאנו אומרים בתחילת תפילת שחרית מה אנו מה חיינו וכו' אבל אנחנו עמך בני ברייתך וכו' לפיכך אנחנו חייבים להודות לך.

ועי' ליקוטים יקרים (דף כ"א ליקו"מ בסופו) לפיכך צריך האדם לחשוב תמיד אני כשלעצמי מה אני, הרי אני גרוע מכל הנבראים, שהרי עד עתה לא קיימתי רצון בוראי כראוי. אמנם הנשמה האלקית שהשי"ת נתן בקרבי טהורה, ועל ידה יכול אני בעזרתו יתברך לכפות את יצרי ברגע זה ולהיות חשוב מכל הנבראים - אפילו יותר

השיבו אחיו הרבי ר' אלימלך זי"ע, הנה כתיב שם בפסוק "כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים יודעי טוב ורע" (בראשית ג:ה). א"כ נמצא שבאם אדם הראשון לא היה אוכל מעץ הדעת, הרי היה הולך במחשבה תמיד שיש בידו ליעשות לאלקים ברגע אחד ע"י שיאכל מעץ הדעת. וכיון שאדם הראשון היה צדיק, לא רצה לנגוע ולאכול.

אבל אני דוקא נתתי לו לאכול מהעץ, כי אחרי שאכל ממנו הבין וראה שלא רק שלא נעשה מלאך ואלקים, אלא גם נפל ממדרגתו כהנה וכהנה, והגיע למדרגת ענווה אמיתית שרואה שהוא כלום רק בשר ודם ומעפר באת ולעפר תשוב. נויש בזה כמה נוסחאות שאולי השאלה היה ע"י הרבי ר' אלימלך והתשובה מהרבי ר' זושא, ואכמ"ל. וכ"ק מרן אדמו"ר בעל שפע חיים זי"ע מסיים על זה, דבריו הקדושים צריכים עיון גדול שנזכה להבינו.

ואולי יש קצת לחקור בזה ג"כ, מה הי' יותר גרוע - האם לאכול מהעץ שעובר על ציווי הבורא, או לעשות חשבון רבותיה"ק זי"ע. הלואי אותי עזבו ותורתו שמרו (איכ"ר פתיחתא סי' ב') - האם זה הי' חשבון של כל הנשמות, והי' חשבון נכון בקדושה או שזה ג"כ הי' מהפיתוי. והגם שזה חשבון קודש, וגוף הרבי הנועם אלימלך שגבה מבינתנו הפעוטה, ויותר קדוש הגוף שלו מנשמה שלנו וקדושתו סגפה. וכידוע שהרה"ק הדברי חיים זי"ע אמר שלא הי' אדם שעשה סיגופים כהרבי רבי אלימלך מאברהם אבינו. וא"כ הרי אברהם אבינו בא לתקן חטא אדה"ר, ואי' בזה"ק שחלק תיקן ע"י אברהם אבינו וחלק ע"י יצחק וכו'. ואולי דגם בכוונה טובה צריכים תיקון, דפרי שלמעשה הי' זה נגד ציווי השי"ת.

מילה זו הוא להם גילוי שמו יתברך חתום בבשר קודש, והוא עטרת היסוד.

שנייה לה, הם בני אנשים הבינונים. מילה זו להם כקרבן לפני ה'.

שלישית הוא מילת בני הממזרים, האנשים הרשעים שנואי ה'. מילה זו הוא להם כמי שנותן חלק ל"נחש עפר לחמו" (ישעי' סה:כה, ועי' תיקונים דף י'). והשלשה רמז הכתוב באומרו "ימול וגו'", כנגד מילת הצדיקים אהובי ה' אמר "ימול", פירוש יו"ד מול, כי הוא מגלה בו רשימו קדישא אות י' הרשומה בשמו יתברך. וכנגד מילת הבינונים אמר "בשר", כאן רמז בחינת הקרבן אשר יקריב בשר קודש לה'. וכנגד מילת השנואים שבישראל אמר 'ערלתו', כי הוא נותן לס"ם חלק הנוגע לו בילד שהוא בחינת הערלה.

נמצאת אומר כי יצו ה' על המילה בין לבני הצדיקים בין לבני הבינונים בין לבני הרשעים. שלא יאמרו בית דין, מה לי לממזר למולו וכולו מלא ערלה. ת"ל שאעפ"כ יסיר ערלתו ממנו להתיש כח הקליפה שבו, שאם יזכה במעשיו, יתעצם בכח מעשיו הטובים ויגבר צד הטוב ויתבטל חלק הרע. ועל זה אמרו ז"ל (הוריות יג.) ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ. עכדה"ק.

והבונה כנ"ל בכל מיני פיתויים שיש ליצר הרע לצדיקים על פי חשבונות רבים לשמה, ולבינונים, ולרשעים, ואכמ"ל בכל מיני הפיתויים.

באמת צריכים להודות להשי"ת שהקב"ה נותן שמחה וכל הנימולים עמו. בהשפעת טובות מלאים כל טוב, וכי אדם ראוי לימול כבר כתב החת"ס. על כן איברים שפלגת עמנו, הקטנים עם הגדולים, שבכל דור יש

ממלאכים ושרפים. ואז כשיצרו הרע יעורר בו גאווה על חבירו, ישוב ויתבונן בשפלות עצמו כנ"ל. ולעומתו כשירצה להפילו שחת לעצבות עצלות ויאוש מעבודת ה', ישוב ויתבונן בזה שבשבילו נברא העולם, שממעשים טובים של כל יהודי אפילו הגרוע ביותר יש להשי"ת נחת רוח גדול, שבשביל זה לבד היה קדאי כל בריאת העולם.

וזהו עבודה קשה שבמקדש - לדעת ולזכור מתי לקרב ומתי לרחק, ולא להפוך את השיטות כעצת היצר הרע, שבעת בואו לעסוק בתורה ותפילה ומעשים טובים מעורר אותו להתבונן בשפלות עצמו כעפר ואפר עד שיתעצל ויתיאש מעבודת ה'. ובזמנים אחרים משנה דעתו להיפך הגמור להתבונן בגדולת עצמו עד שמתגאה על כל חבריו. וכבר רמז על זה דוחז"ק הישמח ישראל את מאמר חז"ל אדם טועה בשתי שעות (פסחים יב.).

בספר מילין קדישין מביא, ראיתי שסופר האמרי חיים מ'ויזניץ שהיצה"ר הגיע פעם לאחד הצדיקים באמצע 'נשמת', ואמר לו שאינו ראוי לומר 'נשמת' מאחר שחטא ופעל כך וכך. ענה לו הלה, איך האב געזינדיגט און איך וועל ווייטער זינדיגן, אבער יעצט איז 'נשמת' ...

עב"פ תיקן החטא על מצות מילה, שהרי "עשה האלקים את האדם ישר והמה ביקשו חשבונות רבים" (קהלת ז:כט), ולזה ברית מילה המתקן ...

האור חיים הקדוש: ג' בחינת מילה

וכמבואר באור החיים הקדוש (ויקרא יב:ג) עוד יתבאר עפ"מ שאמרו בספר התיקונים (תיקון כ"ד) כי שלשה מדריגות יש בבחינת מצוה זו של מילה, מדרגה המעולה שבכולן הוא מילת בניהם של צדיקים בני א"ל חי.

בחשא, אפיקתא א"ל אכול מהאי [כשהביאו לה, הניחה אותה תחת האפר לצלותה, והגישה לו לאוכלה]. אמר לה מאיסא לי [כיון שראיתי כיצד מכינים אותה קודם חיתוכה, איני יכול לאוכלה]. אמרה ליה, ואדם הראשון נמי אי הוה שקילא בהדיא [והיה רואה כיצד הקב"ה יוצר את האשה] הוה מאיסא ליה.

וזהו באפשר מרומז בתוה"ק, "אשר לוקח מן האדם" (בראשית ב:כב), י"ל שלקחה ממנו, אבל הוא "לאשה" וטובה גדולה היא, "ויבאה" מחדש "אל האדם", שלא ראה הצלע [שנלקחה ממנו] קודם שלא תהיה מאוסה בעיניו, על כן הביאה מחדש בלא ראות.

בן הוא בכל שידוך, העיקר שסומכים על השי"ת ואינו מסתכל על חשבונות. והשי"ת יעזור בבני חיי אריכי ומזוני רויחי וסייעתא דשמיא. ונתברך בכל מילי דמיטב בישועתן הכללי והפרטי של כל בני ישראל בביאת משיח צדקנו בב"א.

כאלה היודעים באמת להודות ולהלל, וביחד עמם אנחנו אומרים שירה, וכך שירה מכל הדורות, וברית אבות לבנים תזכור.

ויעזור השי"ת שיתרבה שידוכים, וישועת ה' כהרף עין' (מדרש לקח טוב, אסתר ד' ס' י"ז) אולי לרמז כמו שידוך אדה"ר שהיה בהעלם עין. כדאיתא בגמ' (סנהדרין לט.) א"ל קיסר לרבן גמליאל, אלקיכם גנב הוא, דכתיב "ויפל י"י אלקים תרדמה וגו'" (בראשית ב:כא). אמרה ליה ברתיה, שבקיה דאנא מהדרנא ליה. אמרה ליה תנו לי דוכס אחד [פי', תנו לי שופט לנקום נקמה]. א"ל למה לך, [אמרה] לסטין באו אלינו הלילה ונטלו ממנו קיתון של כסף והניחו לנו של זהב. אמר לה ולואי שיבואו עלינו בכל יום. [אמרה] ולא יפה היה לאדם הראשון שנטלו ממנו צלע אחת ונתנו לו שפחה לשמשו. אמר לה הכי קאמינא אלא לשקוליה בהדיא [פי', כך כוונתי לשאול, מדוע נטלה ממנו מתוך שינה, כגנב במחתרת, ולא לקחה ממנו בגלוי?]. אמרה ליה, הב לנו אומצא דבישרא [הביאו לי חתיכת בשר חי]. אותבה תותי

שיעורי הלכה

חודש מרחשוון שנת תשפ"ד לפ"ק

הלכות שבת - או"ח סי' שכ"א

ו"ל, אבל הרבה אסור מפני שנראה כעושה מלאכה ממלאכת התבשיל.

בשו"ע הרב (ס"ג) מבאר כוונת הרמב"ם מפני שכשהוא עושה מהם הרבה, נראה כאילו עושה אותם לכבישה. ומה שכחז דהוי מלאכה ממלאכת התבשיל, הוא לשיטתו שהכובש אסור מפני שהוא כמבשל. ועוד כתבו האחרונים שלשיטתו אין איסור מעבד באוכלין אפילו מדרבנן.

הכנת מי מלח לצורך סעודה אחרת

הכנת מי מלח לצורך סעודה אחרת, כתב הר"ן (לט. ד"ה הילכך) מי מלח מרוצין אסורין, אבל מי מלח מועטין לצורך טיבול אותה סעודה שרי, עכ"ל. ודייק מזה המגן אברהם (סק"ד) דהיתר מועטין הוא אם עושה לצורך טיבול אותה סעודה, אבל לצורך סעודה אחרת אסור להכין אפילו מי מלח מועטין. וז"ל עוד מקור לזה מהסעף ה' שאסור למלוה צמר מצושל או צינה מצושלת להניחה, וצ"א שם המג"א (סק"ז) דהיינו להניחם מסעודה לסעודה. וכן פסק בשו"ע הרב (ס"ג).

האלי' רבה (סק"ג) חולק וסובר שמוותר לעשות מי מלח מועטין כל שהוא לצורך יום השבת, ומבאר מ"ש הר"ן לאותה

איסור הכנת מי מלח מרוצין

שו"ע סע' ז' "אין עושין מי מלח הרבה ביחד לתת לתוך הכבשים משום דדמי לעיבוד, אבל יכול לעשות ממנו מעט לתת לתוך התבשיל. ואם נותן לתוכו שני שלישי מלח, אסור לעשות ממנו אפילו מעט".

מקור ההלכה הוא במשנה (שבת קח.). אין עושין הילמי [מי מלח מרוצין] בשבת, אבל עושה הוא את מי המלח וטובל בהן פתו ונותן לתוך התבשיל.

רש"י: טעם האיסור מפני שהוא כמעבד

רש"י (ד"ה והלוא) פ"י טעם האיסור לעשות מי מלח, וז"ל: שהוא כמעבד מתקן את האוכל הנתון לתוכו כדי שיתקיים.

ומבואר מדבריו שאין האיסור צע"ס הכנת המי מלח, אלא מחמת האוכל הנתון לתוכו שנכבש במי המלח והוי עיבוד, ואע"ג דקיי"ל (שבת עה:) דאין עיבוד באוכלין, כבר כתבו התוס' (שם ד"ה אין) דהיינו מן התורה, אבל מדרבנן גזרו שלא למלוה אוכלין משום דנראה כמעבד.

רמב"ם: טעם האיסור מפני שהוא כעושה מלאכה ממלאכת התבשיל

והרמב"ם (פכ"ז ה"י) כתב טעם אחר,

שינוי צגוף הדבר. ואם כן כאן הרי זה ממש מלאכת מצשל, אולם אינו ממש כך כאשר אבאר. דהנה מקור דברי הרמב"ם שהכובש הרי הוא כמצשל, הוא ממה שאמרו חז"ל (חולין ז'): מליח הרי הוא כרותח, כבוש הרי הוא כמצשל. אמנם לגבי איסור שבת, כיון שאינו בתולדות האור אינו בגדר ביסול דאורייתא, אלא הרי הוא אסור מדרבנן, כמצואר במשנה ברורה (ס"ק י"א).

***

איסור מליחת כמה חתיכות צגון יחד שו"ע סע' ג' "אסור למלוח חתיכת לנון, ארבע או חמש ביחד, מפני שנראה ככובש כבשים, והכובש אסור מפני שהוא כמצשל אלא מטבול כל אחת לבדה ואוכלה. אבל ביצים מותר למלחן".

רש"י: איסור מליחת צגון מפני שנראה כמעבד רש"י (שבת קח:): פירש טעם שאסור למלוח לנון מפני שהוא כמעבד, מתקן את האוכל הנתון לתוכו. כלומר שהלנון מתקשה ותיקון זה דומה למעבד.

רמב"ם: איסור מליחת צגון מפני שנראה ככובש כבשים

הרמב"ם (פכ"צ ה"י) פירש הטעם שאסור למלוח לנון מפני שנראה ככובש כבשים בשבת, והכובש אסור מפני שהוא כמצשל.

ר"ן: מליח כרותח יש בו משום מבשל כבוש כמצושל ומליח כרותח, מצואר בפוסקים שהוא לענין איסור והיתר, אבל לא לגבי ביסול דאורייתא בשבת. ודעת הר"ן שגם בשבת שייך לחייב המולח משום מצשל, דהרמב"ן (ע"ז עד:): הביא ראיה שכלי שני מצליע אע"פ שאין חומו מספיק כדי לצשל, שהרי קדירה שמלח ביה בשר אסור ליתן בה דבר רותח (חולין קיא:), משום דמליח הרי הוא כרותח. מוכח מזה דקגי ברתיה קלה כדי להצליע, אע"פ שאין בכוחה לצשל, שהרי מותר למלוח בשבת בשר כדאיתא פ' כלל גדול (שבת עה:), ואעפ"כ אמרו חז"ל מליח כרותח ומצליע.

ביאור דבריו, דכיון שהירק משתנה ע"י הכבישה, הרי זה דומה לביסול. והנה לגבי מלאכת ביסול מצינו להרמב"ם (פ"ט הל' א' ו', העתיקו המשנה ברורה ריש ס'י ש"ח) שמגדיר המלאכה 'כללו של דבר, בין שריפה גוף קשה באש או שהקשה גוף רך הרי זה חייב משום מצשל', שפועל

והר"ך (ע"ז לח: מדפי הרי"ף) השיג על דברי הרמב"ן וז"ל: ולא הבינתי זה, ששם בפרק כלל גדול לא אמרו אלא שאין צו משום מעבד, ואם התרו צו משום מעבד פטור, אבל שלא יהא צו משום ביסול לא למדנו.

אפילו חתיכה אחת של צנון
המנהג לטבול ולאכול מיד

מדינא אסור למלוה אפילו חתיכה אחת של צנון אם משהה אותו במלח עד שיזיע כדרכו, ואם לזמן מועט שזייע קצת מותר מדינא. אולם המנהג לאסור למלוה אף חתיכה אחת מצלי להשהותה להזיע, אלא מותר לטבול ולאכול מיד קודם שזייע, עי' מגן אברהם (סק"ו) בשם הב"ח (סוף ס"ג) שכן החמירו מלד המנהג. וכ"כ באלי"ר רבה (סק"ה).

והמשנה ברורה (סק"כ) על השו"ע (סע' ד') שכתב "יש מי שכתב שמותר לטבול כמה חתיכות צנון אחת לאחת לצדה ולהניחם יחד לפניו כדי לאכלם זו אחר זו". כ', וכל זה לדעת השו"ע, אבל המנהג שלא להשהות כלל במלח, אלא מטבול ואוכל במלח.

איסור מליחה בכל דבר שצריך מליחה

איסור מליחה מבואר בט"ז (סק"ג) הוא לאו דוקא בצנון, אלא הוא הדין בכל דבר שצריך מליחה, כגון בצלים ושומים [ואוגערקעס חיינ (מ"ב בשם מג"א)], ובהדיא כתב הרמב"ם (שם) צנון וכיוצא בו.

במשנה ברורה (ס"ק י"ג) הוסיף על כך מדברי הפרי מגדים (מש"ז סק"ב) שמכל מקום נראה דדבר שאין דרכו לכבוש שרי.

ויש להעיר על דבריו דמה שהתיר כאן הוא רק כשיטת הרמב"ם ולא כרש"י, דלשיטת רש"י צריך להחמיר בכל דבר שהמלח פועל בו אע"פ שאין הדרכו לכבשו.

בית שערים: כוונת הר"ן
שיש בו משום מבשל דרבנן

בשו"ת בית שערים (חאו"ח סי' קי"א) הביא תמיהת גדולי האחרונים על הר"ן שהרי אין ציטור אלא באש ותולדותיה, ואיך ניתן לחייב צמולח משום מבשל. ותירץ דמעולם לא עלה על דעת הר"ן מעולם שיהי' מולח חייב משום מבשל, דהא אינו תולדות האור.

ולא נחלקו הרמב"ן ור"ן אלא אם הוא מבשל כמו חמי טבירי וחמה או לא. ואם הוא מבשל, אסור מדרבנן משום ציטור כמו בחמי טבירי דאמרינן (שבת מ:): דהא דאמר רבינא תסם המבשל בחמי טבירא בשבת חייב. מאי חייב נמי דקאמר, מכת מרדות. וכמו מבשל בתולדות החמה דאסור מדרבנן כמבואר (שם לט). וברמב"ם (פ"ב מהל' שבת ה"ט) ובאו"ח (סי' שי"ח סע' ג').

יישוב סתירת פסקי המחבר

והנה המחבר לכאורה סותר את עצמו, דלגבי עשיית מלח (סע' ב') פירש טעם האיסור משום דדמי לעיבוד כשיטת רש"י. ולגבי כבישת כבשים פירש משום דהוי כמבשל כשיטת הרמב"ם. ובפרי מגדים (מש"ז ס"ק ג' ה') תירץ שבאמת פסק כרש"י שיש עיבוד באוכלין מדרבנן. אך לגבי איסור מליחת צנון לאלתר היה קשה לו לפרש דגם זה נראה כמעבד, ולכן פירש כהרמב"ם שנראה ככובש כבשים. ועיי"ש בשו"ת בית שערים שתי' באופן אחר.

אסור לשפוך יין ושאר משקין לתוך חומץ
הש"ז (סק"ג) כתב דמטעם השו"ע יש
ללמוד דאסור לשפוך יין ושאר משקין לכלי
שיש בו חומץ, כדי שגם זה יהי' חומץ
דדמי לכובש כבשים, דהא מתכוין שאותו
המעט ששופך שם יהי' נכבש ויעשה חומץ.

והמשנה ברורה (ס"ק ט"ו) מביא יד
אהרן (הגהות ז"י) שכתב דאינו דומה
לכובש כבשים, ומלך אחר הוא דאסור
משום דמחזי כעובדין דחול. וכיון שאין
צריך לזה, דודאי לא ציוס אחד נעשה חומץ
ודאי דאסור דאין שבת מכין לחול, דומיא
דבשר מבושל וצ"ה מבושלת שאסור
למלחו בשבת ולהניחה (שו"ע ס"ה) אע"פ
שאינן שם שום איסור, אלא שאסור משום
שאין צריך לזה, ולמה יטריח עצמו בחנם
(ע"ש מ"ב ס"ק כ"א).

מותר להחזיר מלפפון חמוץ לתוך מי הכבישה
משנה ברורה (שם), וליתן אוגערקעס
[מלפפונים] חיים בתוך הכבושים שיתחמץ
גם כן פשוט דאסור לכלי עלמא. וזה
פשוט שמלפפונים חמוצים שכבר נכבשו
היטב והוי' אותם ממי הכבישה, מותר
להחזיר אותם בשבת, דאין כבישה אחר
כבישה כמו שאין ציטול אחר ציטול.

ובמ"כ בשו"ע הרב (סע' ד') וז"ל: כל דבר
שהמלח מועיל לו לשנות את טבעו לרככו
או להקשותו או להפיג מרירותו וכיוצא
בענין זה, כגון זנון וצנל ושום וכיוצא בהם
מדברים החריפים, שכשהם שוהים
במלח הם מזיעים ויוצא מרירותם
ונעשים קשים. וכן פולין ועדשים
שנתצלו בקליפתן שהמלח מרכך הקושי
שיש בהם מלך קליפתן. וכן מיני קישואים
(שקורין אוגערקעס) חיים שהמלח מועיל
להם, וכן כל דבר שרגילים לעשות ממנו
כבשים – אסור למלוח מהם יותר מחתיכה
לצדה כדי לאכלה לאלתר. שכשהוא מולח
צ' חתיכות יחד וכל שכן יותר, הרי זה
נראה ככובש כבשים.

ויש שחירצו שאין הכוונה על כבישה
דוקא, אלא הוא לשון מושאל על עצם
העיצוד במלח הכולל גם כבישה, שאין
האיסור אמור באותן ירקות שאין המלח
פועל בהם עיצוד וכבישה.

טעם ההיתר למלוח ביצים

ביצים מותר למלחן, הטעם לכך מצד
צמגן אצרהם (סק"ה) מפני שאין הדרך
לעשות מהן כבשים, וגם אין המלח מועיל
להם כל כך. והוצא דבריו במשנה ברורה
(ס"ק י"ח).

ניצוצי הדף

בבא בתרא קט"ז ע"א - קכ"ג ע"ב

דף קט"ז ע"א

תפלת החולה או ילך אצל חכם לבקש רחמים

והנה מצינו סתירה בגמ' (ב"ב קטז.) דרש ר' פנחס בר חמא, כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, שנא' "חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה" (משלי טז:יד). ומצד שני מצינו שאמרו ז"ל (ב"ר נ"ג י"ד) יפה תפילת החולה מתפילת אחרים עליו. ועיין בשל"ה הק' (שער האותיות עמק הברכה סע' ה') ובמנורת המאור (אות ש"כ) ועל כולם ישים אדם כל בטחונו בכורא עולם, אשר בידו לשמור הבריאות ולרפא החלאים, כמו שנאמר 'אני ה' רופאך' (שמות טו:כו). ועיין בשו"ת מהר"ם אלשקר (סי' ק"א) ותשובת רב האי גאון, ואכמ"ל.

טובים השנים מן האחד

והנה במאסף הבאר מביא (שנה חמישית כרך רביעי) אמת שהיית אצל צדיקי הדור שליט"א לבקש רחמים עליך, אמנם גם אתה בעצמך החיוב להתפלל להשי"ת. והוטב בזה מש"כ לי ידי"ג הרה"ג המפורסם ר' שלמה אבד"ק קלאדאווע שליט"א בשם הרה"ק מגוסטיניץ זצ"ל: שפעם אחת בא אליו אחד לבקש על החולה, וצויה אותו לגמור תהלים ולהדליק נרות לרבי מאיר בעל הנס. והשיב האיש שהוא אומר תהלים בעצמו. ואמר לו הרבי: הלוא מצינו במדרש (במדב"ר י"ד א') דבר גדול דיבר הנביא, אם הנביא צוה הוא דבר גדול. ופעם אחת השיב לאחד שאמר לו גם כן שלכן בא להרבי, כי איתא מי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל

לסמוך על הצדיק במעשיו הטובים

האדמו"ר מטולנא זצ"ל סיפר (ספר נחמויך ישעשעו נפשי) בנו של זקני המגיד רבי מרדכי מטשרנוביל זצוק"ל, רבי יעקב ישראל מצ'רקס זי"ע השתדך עם נכדתו של הרב בעל התניא זי"ע. על החתונה הזו הגיעו מאות חסידים ואנשי מעשה - שתי חצרות קודש מחתנים ביחד, חב"ד וטשרנוביל. בעת החתונה כובד סב הכלה, הרב בעל התניא לדבר. פתח הרב את פיו בחכמה ודרש דרשות עמוקות וארוכות כדרכו בקודש, 'מאמר' לפני החופה ואחרי החופה ובעת הסעודה, הכל ארוך מאוד ועמוק. כעבור זמן פנה הרב בעל התניא למחתנו המגיד רבי מוטלי' מטשרנוביל וביקשו שגם הוא יאמר איזה דבר.

ענה הסב"ק מטשרנוביל ואמר: אצלינו אומרים הסבר על הפסוק שנאמר באברהם אבינו ע"ה "יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ" (בראשית יח:ד) - אין מים אלא תורה, ותורה לומר מספיק קצת! "יקח נא מעט מים" כתיב. עיקר עבודת האדם לרחוץ עצמו מהרגליו הרעים לתקן את מידותיו! "ורחצו רגליכם", לרחוץ הרגלים רעים. ושאר הדברים, השגות ומדרגות בחסידות "השענו תחת העץ" - אין עץ אלא צדיק, לסמוך על הצדיק שמקושרים בו בביטול ובהכנעה. התפעל הרבי הבית ישראל מהסיפור, ואמר למרן הסב"ק הנהיית מאוד לשמוע הדברים - אצלינו בגור גם הדרך בדיוק כן!

רב ויגע וטרח ונסע לשם, ומצאו שומר שמחפש אחר דבר, וסיפר לו חלומו ושחק ממנו, הלוא חלומות דברים בטלים הם, וגם לי חלם שאסע לקראקא ותחת תנור של איש ששמו ר' אייזיק יעקעלס אמצא מטמון וכו'. ומזה הבין אייזיק שבאמת האוצר בתוך ביתו, וכך היה. וכך שלא יחשוב שאצל הרבי ימצא אוצר של יר"ש, רק הרבי יגלה לו שהאוצר הוא בתוך ביתו.

וסיים הרבי מפרשיסחא, כל מי שנוסע לרבי חייב לדעת כי עיקר ביאתו לרבו היא בעבור לשמוע כי המטמון מצוי בביתו שלו, ואת האוצר צריך הוא לחפש בביתו שלו, כשם שנאמר "כי קרוב אליך הדבר מאד בפוך ובלבבך לעשותו" (דברים ל:יד). ובס' ויגד יעקב היה מפרש ברוח זו את הכתוב "ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך" (ד:כט), לאמור אם תבקש הארה רוחנית אצל הצדיק, 'את' לרבות תלמידי חכמים - סופך שתמצאנה בתוך לבבך.

ואולי שאמר משה רבינו להקב"ה ש"יפקוד וגו' איש על העדה" (כו:טז), היינו שירומם העדה, וע"ז ענה לו הקב"ה שיצוה על בני שיחפשו כל א' אצלו וימצאנו "כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך", שזה עיקר עבודה של הצדיק שימצא האוצר אצלו.

השי"ת יעזור שנזכה לעשות נחת רוח להשי"ת ביחד וברוח רוממה, ובפ' פינחס שהקריאה מעורר הזמן של כל הימים טובים נזכה להארת הימים האלו, ונזכה באמת להיושע בישועת עולמים בפרטיות ובכלליות ברוחניות ובגשמיות בכריות גופא ונהורא מעליא לעבוד ה' כאשר עם לבבנו האמיתי, ולישועת ה' כהרף עי"ן (עי' בני יששכר תמוז-אב מאמר א' אות ד') בכל מילי

חכם ויבקש עליו רחמים (ב"ב קטז). והשיב הרבי: למה לא נאמר 'שיבקש וכו'', משמע שהוא בעצמו יבקש ג"כ ולא לסמוך הכל על הרבי.

והגה"ק מאסטראווצא זצ"ל הוסיף על זה בזה"ל: ע"ז יש לנו עכ"פ תירוץ, כי אנשים באים ועושים הוצאות, ולבסוף אך עתה יש לנו עכ"פ תירוץ כי אין לסמוך הכל על הרבי. ואמר בדרך בדיחותא: למה אמרו 'ילך אצל חכם' ולא אצל 'צדיק', כי צדיק יכול עוד לחשוב שהוא מה, אולם חכם יודע שאינו כלום, ודפח"ח.

המשמש תלמיד נקרא עובד השי"ת

והנה להמתיק הענין קצת יש לומר, דהנה הערוגת הבורשם (יו"ד סי' ר"כ) עה"פ "ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם עץ ואבן וגו'" (דברים ד:כח), מפרש האונקלוס ותפלחון תמן לעממיא פלחי טעותא וכו'. וכן מובא ברש"י, כשאתם עובדים לגויים עובדי ע"ז כאילו שאתם עובדים לעבודה זרה, ע"כ. והנה מדה טובה מרובה על מדת פורעניות, אם יהודים עובדים ומשמשים תלמידי חכמים ועובדי השי"ת, בוודאי נחשב להם כאילו עובדים להקב"ה.

ובזה מובן הפסוק הבא "ובקשתם משם את ה' אלקיך וגו'" (שם:כט), ממצב הגלות תבקשו את הלימוד של רבי עקיבא (פסחים כ:כ): עה"פ "את ה' תירא" (דברים י:כ) - לרבות תלמידי חכמים, ומפרש רש"י שיהא מורא רבך כמורא שמים, ע"כ.

ללכת לרבי כדי שידע האוצר נמצא אצלו

והנה יודע מה שאמר הגה"ק הר"ר שמחה בונם מפרשיסחא זי"ע, שכל חסיד שנוסע לרבי צריך לידע העובדא מר' אייזיק ר' יעקעלס, שחלם לו שמצא בפראג אוצר שלל

כסדרן ומוספין כהלכתן, ולהוושע בתשועת
בביאת משיח צדיקנו בב"א.

דמיטב, ונזכה לראות את ירושלים בבנינה
ולהקריב כל הקרבנות במועד, תמידים

דף קכ"ג ע"ב

חיובא כלפי היורשים מחמת השבועה האם
נימא בזה דיטול פי שנים.

ובקהלות יעקב (ב"ב סי' ל"ח) הקשה בזה
וז"ל, ולכאורה עצם הספק צ"ע, דהא הלה
נשבע ליתן לראובן, וכשמת ראובן אי אפשר
לו כלל לקיים שבועתו, ולמה יהא צריך ליתן
ליורשים הא בזה לא יקיים שבועתו, וזה
כדעת הט"ז. ואת"ל דכלול בשבועתו לו
ואפילו ליורשיו, וכהכרעת הקצוה"ח הנ"ל
אם כן הרי הוא מחוייב להם עצמן מחמת
שבועתו שנשבע להם, ואין זה ירושה,
מאביהן ולא שייך בזה דין נטילת פי שנים,
וצ"ע בכוונת קצוה"ח, עכ"ל.

ולענ"ד אולי ליישב קושית הגאון הקה"י
על דברי הקצוה"ח, שאולי באמת נוכל לומר
שיתקיים השבועה אפילו לאחר שמת, הגם
דכיון שמת נעשה חפשי מן המצות, זה רק
ענין שלא קיים המצוה מכח מצוות צריכות
כוונה, אבל לגבי מעשה השבועה אם
נתקיים שבועות נוכל למימר שלא עבר
שבועותו.

ונקדים מ"ש בגמ' (גיטין מ.) אמר אמימר
המפקיר עבדו ומת אותו העבד אין לו תקנה.
מ"ט גופיה לא קני ליה, איסורא הוא דאיכא
גביה ואיסורא לבריה לא מורית. ופרש"י אין
לו תקנה, דאיסורא לבניו לא מורית והא נמי
כי זבניה פקע כספיה מיניה, ואיסורא הוא
דהוה ליה גביה, ואיסורא לאו ירושה הוא
להורישה לבניו. ורבינא פליג אדאמימר
וס"ל דיש לו תקנה, ואם אמר האב בלשון
שחרור כופין היורשין לשחררו. ומסיק

תנו רבנן הבכור נוטל פי שנים בזרוע
ובלחיים ובקיבה וכו' האי הזרוע והלחיים
והקיבה היכי דמי. אי דאתי לידי אבוהו
פשיטא, ואי דלא אתי לידי אבוהו, ראוי הוא
ואין הבכור נוטל בראוי כבמוחזק. הכא
במכירי כהונה עסקינן, ודאשתחיט בחיי
דאבוהו וקסבר מתנות שלא הורמו כמי
שהורמו דמו.

והנה יעויין בדברי הקצוה"ח (סי' רע"ח ס"ק
ט"ו) שלמד מדברי התוס' למי שנשבע ליתן
חפץ ומת המקבל, שבכור נוטל פי שנים,
דכיון דאסור לחזור מקרי מוחזק. שהרי
במכירי כהונה כיון שאסור לחזור מקרי
מוחזק. וז"ל הקצוה"ח, מסופקני באחד
שנשבע ליתן מתנה לחבירו חפץ פלוני, ומת
המקבל קודם שהגיע המתנה לידו, אם הוי
ראוי לגבי בכור כיון דשבועה אינו עושה
קנין אי נימא כיון דצריך לקיים שבועתו
ואסור לו לחזור הו"ל החפץ שנשבע לתת לו
כמו מוחזק.

והנה יש ללמוד דבר זה דהוי מוחזק מדברי
תוס' פ' יש נוחלין (ב"ב קגג:) וז"ל, בכל
דוכתא עביד מכירי כהונה מוחזק וכו' והיינו
טעמא משום דזהו מתנה מועטת ואסור
לחזור בו ואפי' בדברים בעלמא, עכ"ל.
וא"כ מכ"ש שנשבע או נתן תקיעת כף ליתן
חפץ פלוני דהוי מוחזק לגבי בכור, עכ"ל.
והנה נראה פשוט שהקצוה"ח בזה לשיטתו
במה שהכריע (ר"ז סק"ט) דהנשבע ומת צריך
ליתן לבניו, עיי"ש. ודלא כט"ז דס"ל דאין
צריך ליתן לבניו. ולכן כתב לדון דכיון דיש

ואל תתמה האיך זה נשאר כחו על ממונו עד לאחר הפסח, דכעין זה וגדולה מינה כתב מרן הבי"ש לישב קושית החת"ס ז"ל מה דאמרינן (ב"ב קיב.) דניחא ליה לצדיק ליקבר בקבר שלו. והקשה החת"ס ז"ל, דהא כיון שמת נעשה חפשי מן המצות וממילא הקבר לאו שלו הוא.

ובשו"ת בית שערים למרן קק"ז תי' לפי דעת ר"ת הנ"ל, א"כ דוקא ממון שסופו בא לידי יורשים פסק כחו מממונו לאחר שירשו. אבל צדיק שקנה לו קבר, כיון דאין סופו להוריש ממון זה לבניו נשאר צדיק קבור בקבר שלו, ע"ש. ונכסי הגר שאני, דהתורה נתנה להכהנים (כמבואר ב"ק ק"י). ועיין מוהר"ח א"ז (סי' ק"ס) דנראה דהנותן מתנה למת זכו בה יורשיו, כההוא דסנהדרין מותר המת ליורשיו. ובד"מ (יו"ד סי' שני' ובב"ח שם) ובמנחת פיתים (יו"ד סי' רס"ג) ובשו"ת אמרי יושר (ח"ב סי' ג') ובתשו' קול מבשר (סי' א') לא הרגיש בדברי ר"ת ע"ש. עיי"ש בהתשובה.

ועד"ז נוכל למימר באחד שנשבע ליתן מתנה לחבירו חפץ פלוני, ומת המקבל קודם שהגיע המתנה לידו, אם הוא ראוי לגבי בכור כיון דשבועה אינו עושה קנין אי נימא כיון דצריך לקיים שבועתו ואסור לו לחזור הו"ל החפץ שנשבע לתת לו כמו מוחזק. ולפי הנ"ל מובן לנכון שהיות שנשבע לתת מתנה והיות כי המת אינו מפקיע כח מממונו ונותנו לאח"כ ליורשו, וא"כ הוה ליה כאילו קיים שבועתו, שנותנו למי שנשבע לו. וממילא לא קשה קושית הקה"י.

הלכתא כרבינא שגם היורש יכול לשחררו, ואע"ג דליכא עליה אלא קנין איסור בלבד. וכ"פ הרמב"ם (פ"ח מה"ע) והרא"ש ותוס' ר"י הזקן, ובשו"ע (יו"ד סי' רס"ז סע' ס"ד). והמאירי כתב וז"ל, אבל ישראל שיש לו יורש אם הפקיר עבדו ולא הספיק לכתוב לו גט עד שמת, הרי יורשו כותב להן גט שחרור, ואין אומרינן איסורא לא מורית אינוש לבריה, שכל זכות שלו אדם מוריש לבנו וכו' ומה שאמר אמימר אין לו תקנה וכו' אין הלכה כן, ע"כ.

ובשו"ת משנה הלכות (ח"ו סי' רצ"ב) לפמ"ש התוס' (גיטין יג. ד"ה והא לא משך) בתי' בתרא שכתבו וז"ל, ועוד אומר רבינו תם דבגד לא אמרינן מצוה לקיים דברי המת, דכל דאיתיה בירושה מצוה לקיים דבריו הואיל ולא פסק כחו מאותו ממון דמכחו יורשין. אבל גר דליתיה בירושה ופסק כחו מממונו, אין מצוה לקיים דבריו, ע"ש.

והמודקדק בדבריו יראה דבישראל עד שלא ירשו הבנים, אפילו לאחר מיתה עדיין כח המוריש, היינו האב על הממון, ולא פסק כחו מממונו אפילו לאחר מיתה. וכבר הבאתי סמוכין לפי' ר"ת הנ"ל ממשנה דהאחין והשותפין במס' שקלים ובכורות דקיי"ל באחין קודם שחלקו פטורין מן הקולבן, דכ"ז שלא חלקו הו"ל בתפיסת הבית. וצ"ב מה הוא, והרי מיד בשעת מיתה חלה הירושה עליהו. אבל לשיטת ר"ת אתי שפיר, דכל זמן שלא החזיקו היורשים בירושתם אכתי לא נעדר כח המוריש מממונו, רק לאחר שזכו בו היורשים זכתה להם התורה. וזה הוא ענין של תפיסת הבית והארכתי בזה הרבה בתשובה אחת.

מראי מקומות

בשז"ת משנה הלכות השייכים ללימוד דף היומי

מס' בבא בתרא	חלק - סימן
קלו:	אבא לגבי בריה אחולי אחיל וכו'..... יד-רסא, יז-קיט
קלז:	האחין שקנו אתרוג בתפוסת הבית..... טו-קצז
	ואם אינו יכול לאוכלו לא יצא..... ו-רכב
	הכותב נכסיו לאחר ואמר הלה אי אפשר בהן וכו'..... יז-קלה
	רשב"ם ד"ה ואם לאו לא יצא..... טו-קעא, קצז
	רשב"ם ד"ה ואם לאו..... יד-קמד, רמח
	רשב"ם ד"ה הרי זה..... ד-קלד, קלה, רכח, ו-קיד, רמ, רפג
קלח.	זיכה לו ע"י אחר ושתק ולבסוף צווח..... יז-קלה
	רשב"ם ד"ה כאן בצווח..... ו-קצד
קלח:	בית דינא בתר בית דינא לא דייקי..... יז-צח
קמ.	יתומין שקדמו ומכרו בנכסים מועטין מה שמכרו מכרו..... ה-רפה
	תוד"ה יתומים..... ה-רפה
קמא.	ולדידי בנתן עדיפן לי מבני..... ד-רז
	תוד"ה בת היה לו..... יב-רעה, יט-מוד
קמב.	תינוק בן יום אחד נוהל ומנחיל בן יום אחד אין עובר לא..... ט-שכח
	רשב"ם ד"ה ומשנינן..... ו-רעח
קמב:	תוד"ה דהוא מיית..... ט-שכח

מערכת המשנה

ליקוטים קצרים מתוך שו"ת משנה הלכות ושאר ספרי רבינו הקדוש ז"ע
נערך ע"י הרב מרדכי צבי גינזבורג | אין ללמוד מכאן הלכה למעשה

במסגרת דף היומי

בבא בתרא קמ"א ע"א

שסמך עליה רבא יותר מר"פ. ולפ"ז אמר רב חסדא לדידי בנתן עדיפן.

ב דהטעם דלגבי האב עדיפת הבן על הבת הוא דהבן מחוייב בכבודו כל ימיו, אבל הבת לאחר שנשאת פטורה משום דנכנסת תחת רשות הבעל, ואם הבעל לא מניחה אינה מחויבת בכיבוד (קידושין ל:; טוש"ע יו"ד סי' ר"מ סע' י"ז) ולכן הבן עדיף. וא"כ היכי שמשיא בתו לתלמידו דג"כ מחוייב בכבודו הבת עדיף שמביאה לאביה עוד עמה בעלה שג"כ מחוייב בכבודו.

והנה רבא ה"י תלמידו של רב חסדא, כדמבואר לעיל (יב:) בת רב חסדא הוא יתבה בכנפיה דאבוה, הוה יתבי קמיה רבא ורמי בר חמא. ובתוס' (חולין יג. ד"ה בעא) מבואר דכל היכי דכתיב 'יתב קמיה' היה תלמידו. א"כ תרוייהו הוה ליה [בתו וחתנו], שהרי התלמיד אינו יכול למנוע את אשתו מלכבד אביה שהוא רבו, שהרי תרוייהו מחוייבים בכבודו. ולכן אמר רב חסדא לדידי בנתן עדיפא.

והנה לעיל (יב:) איתא, משחרב ביהמ"ק ניתנה נבואה לשוטים ולתינוקות כי הא דבת רב חסדא הוה יתבה בכנפיה דאבוה, הוה יתבי קמיה רבא ורמי בר חמא, אמר לה מאן מינייהו בעית, אמרה ליה תרוייהו, אמר רבא ואנא בתרא.

אמר רב חסדא, ולדידי בנתן עדיפן לי מבני. ובתוס' (ד"ה לדידי) כתב, נראה לר"י דלהכי קאמר בנתן עדיפן לי מבני לפי שהיו חתניו גדולי הדור, רבא ורב מרי בר חמא ומר עוקבא בר חמא.

ורבינו בשו"ת משנה הלכות (ח"ד סי' ר"ז), מובא בספר גילי קודש (חליפת מכתבים בין מרן בעל דברי יציב ומרן בעל משנה הלכות, סי' מ"ז) ביאר דברי רב חסדא, (א לפמ"ש בגמ' (כתובות פה.) ההיא איתתא דאיתחייבא שבועה בני דינא דרבא, אמרה ליה בת רב חסדא ידענא בה דחשודה על השבועה, אפכא רבא לשבועה אשכנגדה, זמנין הווי יתבי קמיה רב פפא ורב אדא בר מתנא, אייתי ההוא שטרא גביה, א"ל ר"פ ידענא ביה דשטרא פריעה הוא, א"ל איכא איניש אחרינא בהדיה דמר, א"ל לא, א"ל אע"ג דאיכא מר עד אחד לאו כלום הוא, א"ל ר"א בר מתנא ולא יהא ר"פ כבת רב חסדא, בת רב חסדא קים לי בגווה, מר לא קים לי בגווה.

וכתב ע"ז הרי"ף, וחיזק לגאון דקאמר דהאידין לא אפשר ליה לדיין למימר קים לי בגויה, דלא ברור לן קים לי בגויה היכי הוה, הלכך ליכא לאוריעי שטרא או לאפוכי שבועה אלא בעדות ברורה, והביאו הרא"ש וטור (ח"מ סי' ט"ו). הרי דבת ר"ח היתה צדקנית גדולה כ"כ עד

ולפי שתנן (קידושין מא.) האישי מקדש את בתו כשהיא נערה, ובגמ' כשהיא נערה אין, כשהיא קטנה לא? מסייע ליה לרב, דאמר רב יהודה אמר רב ואיתימא ר' אלעזר אסור לאדם שיקדש את בתו כשהיא קטנה עד שתגדל ותאמר בפלוני אני רוצה, ועיין תוס' (שם ד"ה אסור לאדם).

ולכן רב חסדא שרצה לקדש את בתו, שאל אותה באיזה מהן נתרצה, כלומר שתאמר בפלוני אני רוצה ויקדשה לו, אמרה ליה תרוייהו, וכיון דנתרצית בתרוייהו הרי כבר אמרה בפלוני אני רוצה אלא שהוסיפה לומר שרוצה בתרוייהו. ופנה רב חסדא קודם לרבא דכיון שבתו נתרצה לתרוייהו נשאר כבר ברב חסדא לבחור לו אחד מהם לבתו, וברבא בחר ראשון ורצה לקדשה לו, ואמר רבא שהוא אינו רוצה בה עכשיו ואנא בתרא, ואז פנה לרמי בר חמא והשיאה לו, ואח"כ מת ונשאה רבא לאחר עשר שנים כמבואר.

ושפיר מיושב קושית המהרש"א, דודאי ח"ו רבא לא קילל את רמי בר חמא, אלא שסירב לרב חסדא ולא רצה לישא בתו. ואז פנה לרמי בר חמא, כנלפענ"ד לולי דברי מהרש"א ז"ל.

והקשה המהרש"א, איך קילל רבא את רמי בר חמא, דבזה שאמר ואני אחרון משמע שח"ו ימות רמי בר חמא לפניו. ותי' ז"ל, לא קיללו שימות רמי בר חמא לפניו, אלא שיגרשנה רמי בר חמא ואח"כ ישא אותה רבא. אבל רמי בר חמא ה' חש מלישא גרושה, כדאמרינן בפ' ערבי פסחים (ק"ב.) לא תבשל בקדירה שבישל בה חברך, ומאי ניהו, גרושה בחיי בעלה וכו'. ומשום הכי לא אמר רמי בר חמא ואנא בתרא, דא"כ הוה קללה לרבא שימות לפניו, דהא אי אפשר לו שישאנה בענין אחר.

ורבינו בשו"ת משנה הלכות (חט"ו סי' קל"א) כתב ז"ל, ברם בעצם קושית המהרש"א לולי שאיני כדאי נלפענ"ד דמעיקרא לא קשה, ובהקדם קושי' דאטו רב חסדא לצחק או לשחק בא עם בתו ושני בחורים ח"ו, אלא מעשה שהי' כך היה שרב חסדא רצה לקדש את בתו לאחד משני בחורים והנערה ישבה בכנפיה דרב חסדא ורצה להשיאה לאחד משני התלמידים. [א"ה, עיין נדה (מה): דמבואר דגם כשהיא נערה נקראת 'תינוקת'].

הילולא דצדיקיא

הרה"ק רבי זואלף קיצעס זי"ע

י"ב חשוון תק"מ

רבינו זואלף נולד בשנת ת"ל (1670 למס'), שם אביו לא ידוע, לגבי שם אמו י"א ששמה היתה קיצע, וי"א שהיה זה שם משפחתה.

התקרבותו למרן הבעש"ט זי"ע

הרה"צ מבאלחוב (Bolechów, Ukraine) זצ"ל סיפר: בתחילה היה רבינו מתנגד גדול על הבעש"ט. אחד מתלמידיו הלך בסתר אל הבעש"ט. פעם אחת נפל תלמיד הזה למשכב ר"ל, והיה חליו קשה מאוד. הבעש"ט הגיע אליו לבקרו. אמר התלמיד בלבו: אני אבקש מהרבי שיעשה לי טובה בעולם העליון, אם ימלא חפצי אדע כי אמות, ואם יברך אותי ברפואה שלימה, אדע כי אחיה מחולי זה. ואכן ביקש מהבעש"ט שיבטיח לו לעשות לו טובה בעולם העליון, והבטיחו שיעשה לו טובה בעולם העליון.

תיכף כאשר יצא הבעש"ט, נכנס רבינו ושאל את תלמידו: "מה עשה פה האיש? האם הבטיח לך עולם הבא? כי הוא מבטיח כן לכל המבקש ממנו". ענה התלמיד: "אמת הדבר שהבטיחני לעשות לי טובה בעולם העליון". אמר לו רבינו: "האינך יודע שהנני רוגז עליו ועל כת חסידיו, ולמה הלכת אליו כל הזמן?" התחנן התלמיד שימחול לו. אמר לו רבינו: "אמחול לך רק בתנאי שתתן לי תקיעת כף שתבוא אלי אחרי מיתתך, לספר לי מה שנעשה בדינך". והתלמיד נתן לו תקיעת כף. לאחר מכן נפטר והלך לעולמו. חלפו שלושה שבועות והתלמיד לא בא. רבינו אמר בלבו: בוודאי לא יכול הבעש"ט לעשות לו שום טובה. במלאות שלושים לפטירת התלמיד, ישב רבינו בחדרו בבוקר ולמד. פתאום נפתחה הדלת, והתלמיד שנראה כאילו היה בחיים נכנס, ואמר: "באתי לקיים את הבטחתך".

והתלמיד סיפר: "הנה בשעת יציאת נשמותי לא הרגשתי מאומה, ולא ידעתי שהנני מת, והיה נראה לי שעומדים עלי ומגננים בכל מיני כלי שיר. כשעשו לי את הטהרה היה נדמה לי שסכין את גופי בכל מיני בשמים וריחות טובים, ומלבישים אותי בגדי מלכות. אחר כך דמית שמתאספים אצלי חשובי העיר, ועשו לי כבוד גדול ונשאו אותי על ידיהם, והיה הדבר בעיני לפלא גדול, למה חולקים לי כל הכבוד הזה. אחר כך הביאו אותי אל חצר גדולה ויפה מאוד, ולא הניחו לאיש חוץ מומני להיכנס שם. אחר כך בא מלאך אחד ושאל: "האם הבאת אתך מצוות ומעשים טובים?" בא מלאך שני ואמר אל הראשון: "האם אינך יודע שהבעש"ט פקד שלא ישאלו לאיש זה כל שאלות, ויביאוהו ישר לגן עדן?" מיד הכניסו אותי לגן עדן, אז הרגשתי שהנני מת ונפטר מן העולם.

ראיתי צדיקים רבים שהיו מדברים ביניהם בשמחה גדולה מאוד, אך אני נעשיתי חרש ולא

שמעתי כלום, והדבר גרם לי צער רב. בליל שבת קודש בא אלי הבעש"ט, ושאלני לשלומי. סיפרתי לו כל מה שעבר עלי, והיסורים שיש לי ממה שאיני שומע דבר, בלבד למה שהרבי מדבר אלי. אמר אלי הבעש"ט: "הבה ואלמדך סוד אחד מסתרי התורה, ולמחרת בזמן שאני אומר למטה קדושת כתר, תגיד אתה את הסוד הזה לפמליא של מעלה. וכן תגיד אתה את הסוד הזה לרבי וואלף". כששמעו הפמליא של מעלה מפי את הסוד הזה, שיבחו אותי מאד, ואמרו שזה כמה שנים שלא שמעו חידוש כזה שילוד אשה יחדש אליבא דאמת בלי שום פניה ומחשבה זרה כלל.

במשך כל יום השבת שמעתי היטב, וחשבתי שנתרפאתי כבר. אבל מיד אחרי השבת נעשיתי שוב חרש כבתחילה, והיו לי מזה יסורים גדולים. בליל שבת שלאחר מכן בא אלי הבעש"ט שנית, וישאלני לשלומי. סיפרתי לו את צערי, והוא לימד אותי סוד גדול ונורא להגיד לפני הפמליא של מעלה בשעת קדושת כתר. כאשר הגדתי למחרת את הסוד הזה, אמרו שזה הסוד הוא חידוש נפלא, וחיידוש כזה לא שמעו מאות בשנים, וגם אותה שבת שמעתי היטב ונהייתי מאוד. אבל תיכף אחרי השבת נעשיתי שוב חרש ולא שמעתי כלל, והיסורים שהיו לי אין לשערם.

כשבא אלי הבעש"ט בפעם השלישית, וסיפרתי לו את צערי הגדול, לא אמר לי שום חידוש עוד. רק צוה עלי שלמחרת אגיד לפמליא של מעלה, שהבעש"ט מקפיד עליהם על שאינם מולכים נשמה ישראלית למקום שהוכן עבורה. כשאמרתי לפמליא של מעלה את אשר אמר הבעש"ט, הוליכו אותי מיד אחרי שבת למקומי. כשבאתי לשם אמרו כל הצדיקים: "אי אפשר לנשמה שהיא קשורה עוד בעולם השפל על ידי נתינת תקיעת כף, שתהיה עמנו יחד". לכן באתי עכשיו למורי, לקיים את תקיעת הכף, ולבקש ממנו מחילה וסליחה". אחר הדברים האלה נעלם התלמיד, ורבינו נשאר יושב ותוהה: מה עלי לעשות עכשיו, אחרי דברי אמת האלה.

אחר כך הרגיש בלבו תשוקה גדולה להסתופף בצל קדושת הבעש"ט. וחשב בלבו איך יוכל לעשות זאת, הלוא אך אתמול דיבר עליו סרה, והיום יתחבר אליו? לבסוף גמר אומר בדעתו ללכת אל הבעש"ט בשבת קודש בזמן סעודה שלישית, כי בחסות אפילה בין השמשות לא יכירונו איש. שם יראה את התנהגותו וישמע את דבריו, ואז ידע אשר לפניו. וכן עשה, בזמן סעודה שלישית בא לביהמ"ד של הבעש"ט, ועמד שם מאחורי התנור, וחשב בלבו כי לאחר ברכת המזון יסתלק לו מביהמ"ד לפני שידליקו את הנר, באופן שאיש לא יחוש שהיה שם. כשהתחיל הבעש"ט להגיד דברי תורה בעת הסעודה, הכיר בהם רבינו את הסודות ששמע מפי הנפטר. לאחר שסיים אמר הבעש"ט אל תלמידיו: "דעו לכם, שזאת התורה שאמרתי לפניכם, אמרתי גם לפני הפמליא של מעלה במתיבתא דרקיעא, ושיבחו אותה למעלה מאוד, ויש לי עד נאמן על כך", וצעק בקול: "נכון רבי וואלף?" רבינו נתרגש מאד יצא ממחבואו ואמר: "אמת ונכון רבי, בעצמי שמעתי את שני הסודות מפי התלמיד שנפטר". אחר כך סיפר לכל המסובין כל מה שסיפר לו התלמיד. ומן היום ההוא והלאה נתקרב אצל הבעש"ט, ונעשה אחד המיוחד שבתלמידיו המובהקים.

(סיפורי נפלאות מגדולי ישראל סיפור ע"ו)

כתב בסדר הדורות החדש: "ואני שמעתי מאחד, ששמע מאביו, שסיפר לו זקן אחד, שהיה בחברת הרב הקדוש מו"ה וואלף קיצעס ז"ל, תלמיד הבעש"ט ז"ל, שהיה במסיבה אחת, אז אמר הרב מו"ה וואלף בזו הלשון: "כל אלה הדברים שנזכרו ממון האר"י ז"ל, שהיה יודע בשיחות העופות ודקלים ואילנות ועשבים, ושלחובי פחמים, ושיחת המלאכים, והיה מדבר ברוחות מהגלגולים ובנשמות בני אדם כפי שורש נשמתו וכו', כולם היו במורי הק' הבעש"ט ז"ל, והוא דבר קטן מאוד למה שראיתי עין בעין. ועיני ראו ולא זר נפלאותיו העצומים אשר רבו למעלה מחמת קדושתו ועוצם חסידותו ופרישותו, שהיה מלא חסידות וענוה יתירה ויראת שמים, ואהבתו יתברך, וכל המדות שמנו חז"ל אשר הביאו אותו לרוח הקודש".

בצל רבו הבעש"ט ז"ע

רבינו היה הבעל תוקע אצל הבעש"ט. פעם רשם את סוד כוונת התקיעות על גליון, בכדי שיוכל להסתכל בו בשעת התקיעות. אך כשהגיע זמן תקיעת שופר לא מצא את הגליון בו היו הכוונות. לבו של רבינו נשבר בקרבו מאחר שאיבד את גליון הכוונות, וכך תקע מתוך שברון לב על כך שלא עלה בידו לזכור את הכוונות. אחרי התפלה שיבח הבעש"ט את תקיעותיו, באמרו לו כי היום עלו התקיעות כראוי. והוסיף: "דע לך, כי בהיכל המלך יש חדרים רבים, ולכל חדר מותאם מפתח המיועד לאותו חדר. אמנם קיים מכשיר מיוחד המתאים לכל החדרים, והוא הגרזן, בו ניתן לבקוע את כל הדלתות הסגורות. והסביר כי הכוונות הן המפתחות לשערים למעלה, אלא שלכל שער יש רק מפתח אחד, והיא הכוונה המתאימה לשער זה. משא"כ לב נשבר שהוא בבחינת גרזן, המתאים לכל השערים. ואם כשמכוונים, הרי לא תמיד מצליחים למצוא את הכוונה המתאימה, כדוגמת המפתח המיוחד לכל חדר - הרי היום תקעת מתוך לב נשבר שהוא כגרזן הפותח את כל השערים".

לפעמים צעק הרה"ק רבי יעקב יוסף מפולנאה (Polonne, Ukraine) זי"ע, בעל תולדות יעקב יוסף באמצע אמירת התורה אל הבעש"ט: "אין כתבי האריז"ל שטייס אנדערשט". פעם למד הבעש"ט עם האר"י ז"ל איזה מאמר, ואמר הבעש"ט אל רבינו, שיהיה עֵד שכך למד האריז"ל. ואם יצעק רבי יוסף שלא כתוב כך בכתבי האריז"ל, יעיד מה ששמע. ואכן כן היה, שלמחרת בעת שחזר הבעש"ט על המאמר, צעק התולדות: "אין אריז"ל שטייס אזוי". קרא הבעש"ט לרבינו שיעיד מה ששמע בעת שלמד עם האר"י ז"ל.

סיפר הגאון רבי מאיר אריק צ"ל חכמי בראד (Brody, Ukraine) ששמע הבעש"ט הגיע לאזנם, וחששו שמא אין זה מצד הקדושה, לכן הזמינו אותו לבוא עליהם להסביר את שיטתו. רבינו נסע יחד עם רבינו, ובאמצע נסיעתם חל יום ט"ו בשבט, ולא היה לבעש"ט פרי לברך עליה שהחינו, והוא הצטער מאוד. והבעש"ט ניגש לאילן ואמר: "וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו", והנה נס ופלא לפתע גדלו שם תמרים, ובירך עליהם ברוב שמחה שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

רבינו שליווהו חשב בלבו, שזו הזדמנות נפלאה להוכיח את צדקתו של הבעש"ט. הוא אסף מהתמרים והניחם בקופסא, על מנת להראותם לחכמי הקלויז, ויהיה זה ראיה מוכחת על

צדקת דרכו, כי הרי באותה תקופה אינן גדלים תמרים בארץ ההיא, ועל ידי זה יראו בחוש את גדלותו, ושהוא איש אלקים.

כשהגיעו לפני חכמי הקלוז, פתח רבינו את הקופסא, ולא מצא בה רק מים. ברוב בהלה שאל את הבעש"ט לפשר הדבר. אמר לו הבעש"ט, אין לנצח לפני בית דין ע"י אותות ומופתים, כי גם בשמים אין רוצים בזה, וישנם דרכים אחרים כדי להוכיח צדקת דרכינו.
(קול יעקב להגה"ח רבי אברהם יעקב טייטלבוים ז"ל עמ' קס"ד)

דרכו של הבעש"ט היתה להתפלל כוותיקין, והיה לו מנין מצומצם מאנשים מיוחדים, וביניהם רבינו. פעם אחת איחר רבינו, והבעש"ט חיכה לבואו, כי הוא היה חסר למנין עשרה, וכמעט שכבר איחרו את הזמן, ואז הגיע רבינו. הבעש"ט הקפיד עליו, ושאלו מדוע איחר לבוא. רבינו התנצל לפניו באמרו: "הטוב טוב לכם שיש לכם משמש שהוא מכין לכם החמין בבוקר, לי אין משמש שיכין לי חמין, והייתי מוכרח לחפש קסמים יבשים ולהצית בהם אש, ולהחם לי חמין לשותת, כדי שאוכל לנקות את עצמי לתפלה, ואיחר עד עתה מלבוא".

אמר לו הבעש"ט: "הנה על זה אני מקפיד עליכם. הלוא תדעו, כשאדם צריך לבוא לזה העולם, מכינים לו הכל, שיהיה לו כל טוב עולם הזה ולא יחסר לו דבר, ואפילו שמש מכינים לו לשמשו. אך כשבא לעולם והורע מעשיו וחוטא, אז מונעים ממנו הטוב אשר הכינו לפניו בעת בואו לעולם הזה. ולכן אני מקפיד עליכם - היכן משמש שלכם?"
(תפארת שמואל ברכות יז. ד"ה כי הוי מפטרו רבנו)

מדרגותיו

הרה"ק רבי יצחק מראדוויל (Radyvyliv, Ukraine) זי"ע העיד על רבינו ששמע את הבת קול היוצאת מהר חורב. וז"ל (אור יצחק פ' עקב ד"ה והיה עקב): אמרו חז"ל (אבות פ"ו מ"ב) בכל יום ויום בת קול יוצאת ומכרזת 'אוי להם לבריות מעלבונה של תורה'. והשאלה נשאלת, הלוא בני אדם אינם שומעים, ולכן למה זה הכל, והוא לחנם ח"ו. אך זה הקול הוא כמו שאמר רש"י ז"ל על הכתוב (דברים ו:יט) "קול גדול ולא יסף", מתרגמינן ולא פסק, אך מגודל הגשמיות של בני אדם אינם שומעים. אבל יש צדיקים ששומעים בכל דור ודור, והם אלו שמואסין בתאוות הזמן מאד, ומדקדקים במצוות עד אין שיעור. וכי כמו שאמרו על רבי וואלף קוצעס ממעזביש (Medzhybizh, Ukraine) ז"ל שאפילו מחט היה טובל. וצדיקים כאלו בודאי שומעים זה הקול".

הועד על רבינו כי בכל עש"ק לאחר טבילתו במקוה, היתה נשתנה מראהו והדרת פניו הקדושים. רבינו היה נעים זמירות ישראל בתפלתו, לפיכך נתבקש ע"י בית מדרש אחר במעזביש לעבור אצלם לפני התיבה בראש השנה. לאחר הפצרות רבות נענה להם. באותו בית מדרש היו גם משוררים שסייעו בידו. אמנם שליח הציבור הקבוע שאת מקומו מילא רבינו היתה לו טינה בלבו על כך שנדחה, ולכן הורה למשוררים שיעשו הכל בכדי לבלבל את בעל התפלה בניגוניו. כששמעו לו, הרגיש בכך רבינו ולא שת לבו אליהם, אלא התפלל כדרכו באופן שלא נזקק

לסיועם. אמנם בחזרת הש"ץ כשהגיע לתפלת 'ובכן תן פחדך', נפל עליהם פחד איום עד כדי כך שנפלו על הארץ, ומרוב פחד נפלו כל שיניהם מפייהם. (קהל חסידים החדש אות לד")

בספרד (Spain) היה שר אחד, שהתנהג בסתר כיהודי, ובגלוי התנהג כנוצרי. פעם אחת הלשינו עליו על שהוא מתנהג כיהודי בסתר, ויאסרוהו הכמרים וישפטוהו, ויצא פסק דינו - אחת דתו להשרף. אמנם שר זה היה אהוב על המלך, ולמרות כי משפטים מסוג זה שייכים היו לכמרים ולא למלוכה, מכל מקום ביקש המלך שידחו את שריפתו לעוד שנה, עד שימסור את כל עניני המלוכה אשר היו תחת ידו. והם דחו את הוצאת פסק הדין לשנה. כעבור שנה ביקש המלך לדחות זאת לחודש נוסף. כעבור החודש ביקש המלך לדחות לשבוע נוסף, וכעבור שבוע ביקש לדחות ליום נוסף.

אולם בבוא היום המוגבל, הודיעו בכל העיר שהיום ישרפו את השר פלוני, ומזמינים את כל בני העיר לראות את שריפתו. אך המונים הגיעו לחזות בגזר דין. אמנם לפני שיכלו לקיים את פסק הדין, לפתע רעד האדמה, וכולם נמלטו על נפשם, ורבים נהרגו. בתוך כל ההמולה, ברח גם השר מן המקום. אח"כ ע"י השתדלות המלך בסתר, נמלט אל מחוץ למדינה.

שר זה היה חוקר ופילוסוף, והתחיל לחקור האם הנס שקרה לו ברעידת האדמה היה במקרה, כלומר שאז היתה צריכה להיות בלאו הכי רעידת אדמה, ורק במקרה היה הוא בדיוק שם בשעה שהוא עמד לעלות על המוקד, או שרעידת אדמה זו נעשתה עכשיו מלמעלה בשבילו, כדי להצילו. החליט השר כך, אם לאחר חקירותי ודרישותי אגיע למסקנא שזה היה מקרה בלבד, לא אתנהג כיהודי בגלוי אלא רק בסתר, כפי שעשיתי עד היום. אולם אם אגיע למסקנא שענין זה נברא לכתחילה בשבילי, אזי אתנהג כיהודי בגלוי.

בחקירה זו היה נושא ונותן עם חכמי אשכנז (Germany), אולם לא סיפר להם שהוא בעצמו השר, שאיתו קרה המעשה, אלא סיפר שכך קרה לאדם אלמוני. כל אחד מהחכמים אמר לו את דעתו, אך הוא עדיין לא נחה דעתו מכל ההוכחות. והנה שמע שישנו צדיק אחד רבי ישראל בעש"ט, והחליט לנסוע אליו.

כשהגיע למעיבזבו, נכנס לחצרו של הבעש"ט. שם בחצר עמד יהודי בין הסוסים ולטפם, היה זה רבינו. שאלו השר: "איפה הבעש"ט?" הראהו רבינו את ביתו. כאשר נכנס השר אל הקודש, אמר לו הבעש"ט תיכף: "שלום עליך השר מספרד". ויבהל השר, כי אף אחד לא זהה אותו עד כה. והבין כי איש קדוש הוא. בעודו שקוע השר במחשבותיו, המשיך הבעש"ט ואמר לו: "ועל שאלתך יענה לך תלמידי אשר ראית בחצר על יד הסוסים".

השר יצא וניגש אל רבינו ושאלו את חקירתו. אמר לו רבינו: "נניח שמששת ימי בראשית היתה במחשבה הקדומה, שביום מסויים זה, בשעה זו, וברגע זה, במקום פלוני, תהיה רעידת אדמה. אולם עצם העובדה שנזדמנה לך, שזמן ביצוע הגזירה יהיה בעת ובעונה זו דוקא, לא קודם ולא אחר כך - הרי זה מופת גלוי". תשובתו וביאורו נתקבל אצלו, ונחה דעתו, והוא אכן התנהג כיהודי בגלוי, והיה מקושר לבעש"ט. (שמועות וסיפורים מרבותינו הקדושים חב"ד ח"א עמ' 16)

רבינו מציל את הבעש"ט

פעם אחת נסע דער שפאלער זיידע (Shpola, Ukraine) זי"ע עם זקן אחד אשר היה מכיר היטב את הבעש"ט. בנסעם בדרך אמר השפאלער זיידע להזקן: "ספרו נא לי איזה דבר מהבעש"ט". סיפר לו הזקן: פעם אחת ביוה"כ אחר תפלת שחרית, ניגש הבעש"ט אל רבינו, ולחש לו באזנו דבר מה. ביום הזה היה השמש מאיר מאד, ובעת תפלת נעילה נתקדרו השמים בעבים, ויתפללו וגמרו תפלת נעילה ותפלת ערבית, ולא יכלו לקדש הלבנה, כי הענן היה כבד מאד. הבעש"ט הבדיל על הכוס וטעם קצת, וכן עשו תלמידיו הקדושים, ושמחו התלמידים שמחה גדולה, ויעשו ריקודים כדרכם בקודש, עד שהבעש"ט רקד ג"כ עמהם.

אחד התלמידים הבחין כי רבינו אינו ביניהם, ושאל: "היכן הוא רבי וואלף?" רמז לו הבעש"ט שיעשה את עצמו כאילו לא ידע. אחר כך הלכו, ונחו מעבודת היום. אח"כ הגיע רבינו ודפוק בחלון בית רבו הקדוש הבעש"ט, ואמר לו: "רבי, קומו ונקדש הלבנה, כי נתפזרו העבים". ויקם הבעש"ט וכל התלמידים ויקדשו הלבנה בשמחה רבה. אחרי קדוש לבנה שמח הבעש"ט ורבינו שמחה גדולה ורקדו, וכל התלמידים רקדו עמהם, ולא ידעו דבר, אולם רבינו כי דבר פלא הוא.

אח"כ סיפר להם הבעש"ט כדרכו בקודש בכל מוצאי יוה"כ לספר להם מה נעשה ביום זה בעולמות עליונים. ואמר להם, בעת שהתפלל תפלת שחרית הודיעו לו שיש עליו קטרוג גדול, ומוכרח הוא להעדר מעוה"ז בקרוב. ונתנו לו סימן, כי בעת תפלת נעילה יתקדרו השמים בעבים, ולא יוכלו לקדש הלבנה, ולכן לחש דבר זה באזני רבינו. ורבינו התאמץ בתפלה עד שפעל בעד רבו לטוב. כשסיים לספר המעשה הזאת, אמר דער שפאלער זיידע להזקן: "מהמעשה ניכר כי היא אמיתית, כי האמת ניכר". (ספר מעשיות ומאמרים יקרים)

עוד מסופר: פעם אמר הבעש"ט לחברייא קדישא, כי בימים הקרובים יופיע כאן צדיק יסוד עולם, ומי שיהנהו יהיה לו עוה"ב. רבינו חקר אחריו כל השבוע בבתי אכסניות ובבתי הקדש, ולא מצאו. בערב שבת במרחץ עשה רבינו קערה של חמין. בתוך כך ראה עני אחד שנכנס למרחץ ועמד אצל האבנים, ונאנח אנחה גדולה עד שנתפקקו כל עצמותיו. הבין רבינו שזהו הצדיק יסוד עולם עליו נתכוין הבעש"ט. אח"כ בא הבלן ודחה את העני מהאבנים, וגער עליו כאחד הריקים.

רבינו יצא ונתן לעני מטאטא קטן לרחיצה, וחמין. אח"כ אמר לו רבינו שיהיה אורח שלו על שבת. רבינו נתן לו כתונת שלו והמכנסים, וכל בגדי החול שלו, ולא רצה העני לקבל. אמר לו רבינו: "תדעו שאני בעל הבית חשוב, ואינו יפה לי שתאכסנו אצלי בבגדים קרועים". נענה העני והסכים וקיבל ממנו.

משך כל השבת לא ראו עליו שום דבר מיוחד. אחר שבת ראה רבינו שפושט את בגדיו, ושאלו על כך. אמר העני: "כי אני רוצה לנסוע". אמר לו רבינו שנתן הוא לו זאת במתנה, והוא לא רצה לקבל, עד שהפציר בו, ואמר לו: "הלאו אין אני יכול לילך בבגדים הנ"ל אחריכם, על כן תקבלו זאת", ואכן קיבלם. אח"כ הלך רבינו לקבץ נדבה בשבילו. כשחזר לביתו לא מצא את העני

בביתו. הוא חקר אחריו, ומצא אותו מחוץ לעיר. רבינו נתן לו המעות, אך העני לא רצה לקבלם עד שהפציר בו ואמר: "כך הוא מנהגי ליתן לאורח נדבה הגונה", וקיבל.

אח"כ אמר הבעש"ט לרבינו: "החייטני, כי העני הנ"ל הוא צדיק עולם באיתכסיא, ואני באיתגליא, והיה דחוק מאד, ומחמת הדחקות קיבל לילך לעולמו, והוכרתי ג"כ להסתלק. אמנם מכיון שהחיית אותו, החייטני ג"כ". אולם הבעש"ט בעצמו לא היה יכול לעשות דבר זה להחיותו, וגם לומר בפירוש לאיש לעשות כן, כי מן השמים לא הורשה לו, רק נתנו לו רשות לומר ברמז.

פטירתו

רבינו זכה לאריכות ימים מופלגת, ונסתלק ב"ב מרחשון תק"מ (1780 למס'), בשנת המאה ועשר לחייו, ומנוחתו כבוד ליד ציון רבו הבעש"ט זי"ע במעזיבו.

צאצאיו

ואלו הם צאצאיו הנודעים לנו: בנו רבי עוזר. בנו רבי נחמן. בנו רבי פייוויש. בנו רבי חיים ישראל. בתו מרת יהודית אשת בנו של הרה"ק רבי דוד פורקס זי"ע. בתו אשת רבי יוסף, בנו של הרה"ק רבי דוד ממיקוליב (Mykolaiv, Ukraine) זי"ע.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מקורות: שבחי תלמידי הבעש"ט ח"א

מצבת הרה"ק רבי וואלף קיצעס זי"ע במעזיבו סמוך למצבת הבעש"ט זי"ע

מגיד משנה לנוער

פְּרִשְׁת לָךְ לָךְ

מעשה ברבי עקיבא וטורנוסרופוס הרשע

"התהלך לפני ה' תמים" (ז:א). זאגט רש"י, גיי נאך מיר מיט די מצוה פון מילה, און מיט דעם וועסט דו זיין תמים - גאנץ, ווייל ווילאנג די ערלה איז אויף דיר, ביסט גערעכנט ווי א בעל מום פאר מיר. און עס שטייט אין מדרש (תנחומא תזריע ה') א מעשה, טורנוסרופוס הרשע האט געפרעגט דעם תנא רבי עקיבא, וואס איז שענער - דאס וואס דער אייבישטער טוט, אָדער דאס וואס דער מענטש טוט. האט רבי עקיבא געענטפערט, דאס וואס די מענטשען טוהען איז שענער. האט אים טורנוסרופוס געפרעגט: עס איז דאך דא די הימעל און די ערד, קען א מענטש דען מאכען אזא זאך? האט רבי עקיבא געענטפערט: איך רעד נישט פון א זאך וואס א מענטש קען נישט טוהען. איך רעד פון אזאך וואס מענטשען קענען טוהען. האט טורנוסרופוס געפרעגט: פארוואס מאכט איהר ברית מילה? האט רבי עקיבא געזאגט: איך האב געוואוסט אז דו גייסט דאס פרעגען, וועגען דעם האב איך פאראויס געזאגט אז די זאכען וואס די מענטשען טוהען איז שענער.

האט רבי עקיבא געברענגט זאנגען פון ווייץ און פארטיגע קיכלעך, און האט געזאגט: די זאנגען זענען פון דעם אייבישטען, און די קיכלעך האט דער מענטש געמאכט, נו זאג וואס איז שענער. האט טורנוסרופוס געפרעגט: אויב דער אייבישטער וויל אז מען זאל מאכען א ברית מילה, פארוואס וועט א קינד נישט אזוי געבוירען. האט רבי עקיבא געענטפערט, ווייל דער אייבישטער וויל אויסלייטערן די יודען דורך די מצוות.

ע"י שאדם מחסר את עצמו נעשה שלם

זעט מען פון דעם אז דורך דעם וואס א מענטש שנייט אפ די ערלה, דורך דעם ווערט ער בשלימות, פארקערט ווי מענטשען טראכטען, אז ווען מען שנייט עפעס וועט ער ווייניגער. און דאס זאגט מען 'בורא נפשות רבות וחסרונן על כל מה שבראת', אז מען דאנקט דעם אייבישטען אויף וואס פעלט, ווייל דאך דעם וועט ער בשלימות. און אזוי אויף ווען ער האלט זיך קליין, דעמאלטס איז ער גאנץ. אבער א מענטש וואס האלט זיך גרויס, באַמַת פעלט איהם.

ע"י מילה נעשה שלם כיון שע"י מכניע את עצמו

און דער טעם אז דער מצות מילה וועט א מענטש בשלימות, איז ווייל ווילאנג ער האט זיך נישט געמלעט, קען ער נישט נכנע ווערען פארען אייבישטער, און ער קען זיך נישט מבטל

זײן. נאר נאך מצות מילה קען מען נכנע ווערען פאר דעם אייבישטער, און פארדעם וועט ער אנגערופען תמים דוקא נאך מצות מילה. (שנת תשמ״ט)

יארצייטען פון צדיקים

י״ב חשוון תק״מ

הרה״ק רבי וואלף קיצעס זי״ע

רבי וואלף קיצעס פון די גרויסע תלמידים פון בעש״ט זי״ע, האט געוואוינט אין מעזיבז. ער איז געווען זייער ארעם, אן עני ואביו, און זיך זייער געמוטשטעט מיט פרנסה. אין שטוב איז ביי איהם אונטערגעוואקסן א טאכטער וואס האט שוין געדארפט שטיין אין שידוכים. אמאהל פרעגט איהם דער בעש״ט: ״פאר וואס טוהסטו נישט קיין שידוך מיט זיין טאכטער?״ האט איהם רבי וואלף געענטפערט: ״מיט וואס זאל איך איהר חתונה מאכן, אפילו קיין ברויט אויף צו עסן האבן איך דאך נישט.״ האט דער בעש״ט איהם שטרענג באפוילן זיך צו איילן א שידוך צו טאן: ״מען דארף האבן בטחון אז השי״ת וועט העלפן.״ דער בעש״ט האט איהם ווייטער געזאגט: ״זאלסט גלייך שיקען א שליח אין די שטאט יאס, דער שליח זאל זיך דארט טרעפן מיט די שדכנים, און זיי זאגן אז דו ביסט גרייט צו געבן צוויי טויזנט רובל אויפן נדן, נאר דער חתן זאל זיין א תלמיד חכם.״

רבי וואלף האט באלד אזוי געטאן, און שנעל געשיקט א שליח קיין יאס. ווי דער שליח איז דארט אנגעקומען, האט ער פארגעשטעלט פאר די שדכנים דעם מחותן רבי וואלף פאר א צדיק, און תלמיד פון דעם בעש״ט, און צוגעזאגט אז ער וועט געבן צוויי טויזנט רובל נדן. די שדכנים האבן זיך גענומען אנטראגן פארשידענע שידוכים וואס האבן דעם שליח נישט געפעלן, ביז ענדליך האט ער זיך אנגעכאפט אין א געוויסן שידוך מיט אן עושר און א מיוחס. דער בחור איז געווען א גדול בתורה און א ירא שמים, וואס האט זייער געפעלן דעם שליח, מען האט באלד תנאים געשריבן, און דער מחותן מצד הכלה האט זיך מתחייב געווען געבן נדן צוויי טויזנט רובל.

צוריק קומענדיג אהיים האט דער שליח גלייך געקומען אפגעבן מזל טוב פאר דעם מחותן. דער עצם שדוך האט איהם זייער געפעלן, אבער עס איז איהם זייער שווער געווען אויפן הארצן וועגן די התחייבות. מיט א שווער געמיט איז ער אריין צום רבי׳ן, איהם פרעגן פון וואו ער זאל נעמען אויף אויסצאלן דעם נדן וואס ער האט זיך מתחייב געווען.

אריינקומענדיג צום בעש״ט, האט ער איהם געוואונטשן מזל טוב, און איהם געזאגט, ער זאל גאר נישט דאגהן, אין שנעלסטן וועט איהם השי״ת באשערן פון וואס צו צאלן דעם צוגעזאגטן נדן - מען דארף אמנה און בטחון דערצו. עס איז אריבער א פאר וואך, האט רבי וואלף באקומען א בריוו פון זיין מחותן, ער וואונדערט זיך זייער פאר וואס ער האט

נִישֵׁט גְעשיקט קיין מתנה פאר דעם חתן ווי דער מנהג ישראל. רבי וואלף איז אריין מיט דעם בריוו צום בעש"ט. האט דער בעש"ט איהם בארואיגט, ער זאל גארנישט דאגהן, זיין ישועה איז נאנט.

עס זענען ווידער אדורך עטליכע וואכן, און דער מחותן האט איהם ווייטער געשריבן, פארוואס ער שיקט נישט קיין שום מתנה פאר דעם חתן. רבי וואלף אבער האט זיך געהאלטן מיט בטחון און גארנישט געענטפערט אויף דעם בריוו. אז דער מחותן האט געזעהן אז אין קול ואין עונה, האט ער ווידער אמאל געשיקט א שטרענגן בריוו, און געמאלדן דאס אין פאל ווען ער וועט נישט באקומען דעם מאל קיין ענטפער, וועט ער צוריק שיקן די תנאים. רבי וואלף איז אריין א פארביטערטער צום רבי, און איהם געוויזן דעם בריוו. דער בעש"ט האט איהם אויף דעם געזאגט, שרייב זיין מחותן אז אויף די ריכטיגע באשטימטע צייט זאל ער קומען צו די חתונה מיט דעם חתן, און מיט השי"ת'ס הילף וועט אלס זיין גרייט, אויף דער נדן, און אויף די מתנות פאר דעם חתן.

רבי וואלף האט אלס געשריבן ווי דער בעש"ט האט אויף איהם באפוילן. דער מחותן דער האלטנדיג די תשובה פון רבי וואלף, איז ביי זיך רהיג געווארן, און ער האט זיך פארלאזט אויף רבי וואלף וואס איז באקאנט געווען אלס גרויסער צדיק, און זיך גענומען גרייטן צו קומען צו די חתונה צו די באשטימטע צייט. ווען עס האט שוין געהאלטן נאנט צום זמן החתונה, איז רבי וואלף ווייטער אריין צום בעש"ט. דער בעש"ט האט איהם געהייסן ער זאל שרייבן דעם מחותן, ער זאל קומען צו פאהרן דריי טעג פאר דעם באשטימטן זמן, ווייל ער וויל זיך מיט איהם פרייען עטליכע טעג פאר דעם זמן חתונה. רבי וואלף האט אלס מקים געווען ווי דער רבי האט איהם געהייסן.

א וואך פאר די חתונה באקומט ער א בריוו פון דעם מחותן, ער שרייבט איהם אז ער מיט זיין גאנצע פאמיליע פאהרן שוין ארויס צו די חתונה. רבי וואלף האט זיך ארויס געלאזט צו גיין צום בעש"ט איהם ווייזן דעם בריוו. גייענדיג צו איהם, האט ער אין וועג געטראפן א יוד וואס האט איהם געפרעגט: "וואו וואוינט דער הייליגער בעש"ט?" רבי וואלף האט איהם געענטפערט: "אויך גיי אויף צו איהם, קומט מיט".

אריינקומענדיג צום בעש"ט, האט דער בעש"ט געגעבן שלום דעם אורח, און איהם געזאגט: "אויך וועל דיר דערציילן א מעשה. עס איז געווען איינער א גרויסער סוחר, וואס פלעגט פירן גרויסע פעק האלץ קיין פרייסן דייטשלאנד. איינמאל האט ער געפירט א גרויסע צאל מיט האלץ פאר א פאר טויזנט רובל. דער סוחר האט געהאט א וואגן זייער א שיינער, מיט גוטע פערד, און א קוטשער א גוי האט געפירט די פערד. צוריק פארנדיג פון פרייסן מיט דעם בייטל געלט, זענען זיי אנגעקומען אין א געוויסן וואלד, וואו דער סוחר איז טיף אנטשלאפן געווארן. דער קוטשער האט דאס באמערקט, האט ער גלייך אויסגעדרייט דעם וואגן צו א אנדער ריכטונג און פארפארן טיף אין וואלד. ער האט דעם סוחר אויף געוועקט, און פון איהם פארלאנגט אוועק צוגעבן די גאנצע געלט וואס ער האט ביי זיך.

גלייה האט ער אויף געהויבן זיין האק איבער זיין קאפ, דער סוחר איז זייער דערשטראקן געווארן, ער האט געבעטן ער זאל כאטש ביי איהם איבערלאזן האלב פון די געלט. אבער דער קוטשער האט זיך געהאלטן ביי זיינס, און שטרענג געפאדערט ער זאל איהם איבער געבן דאס גאנצע געלט, און אויב ער וועט זיך קעגן שטעלן, וועט ער איהם הרגענען. ווען דער סוחר האט איינגעזעהן אז ער וועט ביי איהם גארנישט פועלן, האט ער בלית ברירה איבערגעגעבן די גאנצע געלט וואס ער האט ביי זיך געהאט, כדי זיך צו ראטעווען דאס לעבן.

ווי דער קוטשער האט באקומען דאס געלט, האט ער געזאגט צום סוחר: "ווי קען איך דיר לאזן לעבן, דו וועסט דאך געוויס גיין מיך מסר'ן פאר די פאליציי, און וועט מיר צווינגען דיר אפגעבן די געלט. איך וועל נאך דארפן שטיין פאר א משפט, און אסאך יאהרן פינסטערן אין טורמע. דעריבער האב איך נישט קיין אנדערע ברירה, נאר דיר צו הרגענען". דער סוחר האט איהם גענומען שטארק בעטן מיט געוויין, און פאר איהם געשווארן אז ער וועט פאר קיינעם נישט פארקלאגן. דער עיקר ער זאל איהם לאזן לעבן. אבער דער קוטשער האט זיך געהאלטן ביי זיינס, און נישט געוואלט נאכגעבן.

דער סוחר האט איהם געבעטן ער זאל איהם כאטש לאזן זאגן וידוי. דער קוטשער האט אויף מסכים געווען, און ער האט איהם צוגעבונדן צו א בוים, און איהם געלאזט זאגן ודוי. דער סוחר האט געזאגט וידוי מיט גרויס געוויין, און האט צו געזאגט: "הייליגער באשעפער פון די גאנצע וועלט, אויב איך וועל ניצול ווערן פון די הענט פון דעם רוצח, וועל איך די געלט געבן פאר צדקה".

ווי ער האט די ווערטער ארויסגערעדט, איז באלד געקומען פאר איהם זיין ישועה, דער שומר פון וואלד וואס ער איז געווען נישט ווייט פון דעם ארט, האט דערהערט דעם אפקלאנג פון דעם סוחר'ס געוויין, וואס האט געקלונגען איבערן וואלד. ער איז געקומען צו לויפן נאך דעם קול, מיט די געווער אין זיינע הענט ביז צום בוים, וואו דער סוחר איז געווען צוגעבונדן. ער האט איהם באלד אפגעבונדן פון דעם בוים, און דער סוחר האט איהם דערציילט די גאנצע פאסירונג. דער שומר האט געכאפט דעם קוטשער און איהם געבונדן מיט די שטריק און איהם געפירט אין שטאט אריין צו די פאליציי. נאך א חקירה ודרישה, האט מען אפגעגעבן דעם סוחר זיין גאנצע געלט, און דעם קוטשער איינגעזעצט.

דער סוחר איז אהיים געפארן פריילאך און לוסטיג, דאנקענדיג און לויבענדיג השי"ת, וואס האט איהם געראטעוועט פון די הענד פון דעם רוצח. דער ווייל זענען א דורך עטליכע וואכן, און ער האט אינגאנצן פארגעסן צו מקים זיין דעם גדר, וואס ער האט צוגעזאגט אין זיין צרה. ער האט נישט געגעבן קיין צדקה פון דעם געלט.

דער סוחר האט געהאט א גון יחיד, און ער איז פלוצלונג קראנק געווארן אויף א געפערליכן אופן רח"ל. ער האט געלאזט רופן די גרעסטע דאקטורים, און אלע האבן איהם אנטזאגט

פון לעבן רח"ל. ווי ער האט דערהערט, אז אין מעזבוז איז דא א בעל שם, וואס איז א פועל ישועות, איז ער צו איהם געפארן בעטן ער זאל מעורר רחמים זיין אויף זיין בן יחיד.

און דער גאסט וואס איז געקומען מיט רבי וואלף צום בעש"ט, איז געווען יענער סוחר, וואס איז טאקע געקומען צום בעש"ט בעטן פאר זיין קראנקן זוהן. ווי דער בעש"ט האט געענדיגט דערציילן די מעשה, איז דער סוחר אויפגעטרייסלט געווארן, ווייל ער האט זיך דערמאנט דעם נדר וואס ער האט צוגעזאגט אין זיין עת צרה, און ער האט נאך נישט מקים געווען, דאס וואס ער האט צוגעזאגט. גלייך האט ער זיך אנגערופן צום בעש"ט: "איך בין גרייט שוין געבן די געלט, און דאס אנועקגעבן פאר וועמען דער רבי וועט מיר הייסן". האט איהם דער בעש"ט געזאגט: "גיי און צייל אפ די געלט פאר רבי וואלף קיצעס".

דער סוחר האט דאס באלד מקים געווען, און רבי וואלף האט זיך גענומען גרייטן צו די חתונה מיט גרויס פרייד. ער האט איינגעקויפט מתנות פאר דעם חתן, אפגעצאלט די צוויי טויזנט רובל נדן, און געפראוועט די חתונה ברוב פאר ונהדר. און אויך דעם סוחר האט ער אויפגעהאלטן ער זאל נעמען אן אנטויל אין די שמחה. דער סוחר האט נאך נישט אנגעיאגט צוריק אהיים צו פאהרן, האט ער שוין באקומען א בריוו פון דערהיים, אז דער זוהן איז פולקאם געזונט געווארן.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מזלָא טבא וַגדיא יאי

לידידנו הרה"ג ר' ישעי' קוהוט שליט"א

מחברי המערכת

לרגל אירוסיו בתו עב"ג בעשטו"מ

לידידנו הרה"ג ר' חיים ברים שליט"א

מחברי המערכת

לרגל הולדת בנו עב"ג בעשטו"מ

לידידנו הרה"ח ר' דוד ארי' פריעדמאן שליט"א

והרה"ג ר' יעקב יוסף פריעדמאן שליט"א

והר' ראובן כהן שליט"א

לרגל הולדת נינתו-נכדתו-בתו בשעטו"מ

לידידנו הרה"ג ר' שמואל אהרן מרגאשעס שליט"א

לרגל נישואי בתו עב"ג בשעטו"מ

לידידנו הרב מאיר צבי בערגער שליט"א

לרגל נישואי בנו שמואל עב"ג בשעטו"מ

לידידנו הר"ר מרדכי לוי שליט"א

לרגל נישואי בתו עב"ג בשעטו"מ

לידידנו הר"ר שאול שי שליט"א

לרגל הכנסת בנו אברהם יוסף לעול המצוות בשעטו"מ

לידידנו הר"ר שמעון דוד אטלס שליט"א

והר"ר נחום מרדכי פריינד שליט"א

לרגל נישואי נכדו-בנו זאב פריינד עב"ג בשעטו"מ

לידידנו הר"ר אברהם שמואל האפפערט שליט"א

לרגל נישואי בנו יהודה עב"ג בשעטו"מ

בת הר"ר משה יוסף קייזער שליט"א

לידידנו הרה"ח ר' דוד ארי' פריעדמאן שליט"א

והרה"ג ר' יעקב יוסף פריעדמאן שליט"א

והר' בנימין אלימלך פריעדמאן שליט"א

לרגל הולדת נינו-נכדו-בנו בשעטו"מ

מודעה רבה לאודרייטא

הגנו בזה להודיע לכל מתפללי וזומדי בית מדרשינו שיחיי שבועה שי"ת

יפתחו שערי כוללינו

כולל ערב דאברכי קהלתינו הק'

ביום ב' לך תשפ"ה לפ"ק

בחדד א' דבית מדרשינו
בכל לילה

ומעותה ההיכל פנוי לכל מי שנפשו
חשקה לקבוע סדר לימודיו
במקום שלבו חפץ
ההיכל וכל הצרכים מזומנים
לכל הלומדים עצהיו"ט
בהיכל בית מדרשינו בדיבוק חברים

לכל הפרטים של הסדר יולדים ולגנות לזדה"ח ר' ישעי זשי"ש 929-387-0384

הנהלת הסדר

ראו"ק ר' דוד אורי פריעדמאן והר"צ ר' יחיאל שליט"א ר' יצחק אייזיק קעסלער ר' ישעי זשי"ש